

TURISMENS ØKONOMISKE BETYDNING 2019

Turismens økonomiske betydning i Danmark 2019

Udgivet af: VisitDenmark
Juli 2021

Adresse:

Islands Brygge 43, 3.
2300 København S
Tlf.: +45 3288 9900

Forfattere:

Martin Fønnesbech-Sandberg
Seniorøkonom
E-mail: mfs@visitdenmark.com

Jeppé Krag
Seniorøkonom
E-mail: jepkra@visitdenmark.com

Billeder:
Denmarks Media Center

Fotografer:
Forside: Klara Halkjaer
Side 5: VisitCopenhagen – Martin Heiberg
Side 8: Abdellah Ihadian
Side 17: Malin Poppy Darcy Mörner
Side 27: Daniel Villadsen
Side 36: Jill Christina Hansen

Indholdsfortegnelse

Om rapporten	4
Rapportens struktur.....	4
Definition af turisme.....	4
Sammenfatning	6
1. Turismeforbrug	9
1.1 Turismeforbrugets størrelse i dansk økonomi	9
1.2 Turismeforbrug fordelt på nationalitet og formål	9
1.3 Turismeforbrug efter overnatningsform og turismetype	11
1.4 Turismeforbrug fordelt på produkter	13
1.5 Turismeandele for forskellige produktkategorier	14
1.6 Turismeforbrug i kommunerne	15
2. Turismens samfundsøkonomiske betydning	18
2.1 Turismens afledte effekter	18
2.2 Bruttoværditilvækst	19
2.3 Beskæftigelse	21
2.4 Skatteindtægter	26
3. Bag om rapporten	28
3.1 Beregning af turismeforbrug.....	28
3.2 Beskrivelse af turismesatellitregnskabet	30
3.3 Ændringer i data og metode siden sidste rapport.....	32
3.4 Usikkerhed i turismeøkonomiske beregninger.....	33
3.5 Beregning af afledte effekter i LINE-modellen	34
Appendiks	37
Appendiks 1. Turismeforbrug i kommunerne.....	37
Appendiks 2. Turismens forretningsområder.....	42
Appendiks 3. Samlede antal overnatninger 2019 (1.000)	43
Appendiks 4. Turisternes opholdslængder 2019 (gennemsnitlige antal overnatninger).....	44
Appendiks 5. Antal ankomster 2019 (1.000).....	45
Appendiks 6. Gennemsnitlig gruppestørrelse (økonomisk rejsegruppe, antal personer)	46
Appendiks 7. Turisternes døgnforbrug (kr., afrundet)	47
Appendiks 8. Grupperdøgnforbrug (kr., afrundet).....	47
Appendiks 9. Opholdsforbrug pr. gruppe (kr., afrundet)	47
Appendiks 10. Turisternes døgnforbrug fordelt på produkter (pct. andele).....	48
Appendiks 11. Officielle TSA-tabeller	49
Appendiks 12. Kilder til overnatninger	57
Appendiks 13. Kilder til døgnforbrug	58
Appendiks 14. Turismebrancher og -produktafgrænsninger	59
Appendiks 15. Udenlandsk turismeforbrug ift. største poster på betalingsbalancen	63
Appendiks 16. Turismens direkte værditilvækst ift. branchers værditilvækst.....	64
Referencer	65

Om rapporten

Denne rapport belyser turismens økonomiske betydning i Danmark i 2019.

Rapporten analyserer turisternes samlede forbrug i Danmark og ser på, hvordan dette forbrug skabes.

- *Hvor meget bidrager forskellige typer af turisme økonomisk til forbruget i Danmark?*
- *Hvor meget bruger turister fra forskellige markeder i Danmark?*
- *Hvilke produkter køber turisterne i Danmark?*
- *Hvor meget bruger turisterne i forskellige områder af landet?*

Turismens samfundsøkonomiske betydning for beskæftigelse, værditilvækst og skatteprovenu dokumenteres. Rapporten ser også på, hvordan de samfundsøkonomiske effekter fordeler sig på brancher.

Rapportens analyser følger de internationale standarder for et turismesatellitregnskab (TSA). Termen satellitregnskab er udviklet af FN og måler størrelsen af økonomiske sektorer, der ikke er defineret som industrier i nationalregnskabet. Turisme går således på tværs af brancher, idet man følger turisternes køb af varer og tjenester inden for forskellige produkttyper sammenholdt med udbuddet.

Den regionale, makroøkonomiske ligevægtsmodel, LINE, drevet af Center for Regional- og Turissemforskning (CRT), anvendes til beregning af de samfundsmæssige effekter.

Rapportens struktur

Kapital 1 omhandler turismeforbruget. Kapitel 2 ser på de samfundsøkonomiske effekter af turisternes forbrug. Kapitel 3 dokumenterer data og metode. Bagerst i rapporten findes appendiks med nøgletal for turisternes overnatninger, døgnforbrug, ankomster mv. samt standardtabeller i turismesatellitregnskabet.

Definition af turisme

Denne rapport følger den officielle, internationale definition af turisme, som lyder:

"Turister er en delmængde af rejsende, for hvem rejsen foregår uden for personens sædvanlige miljø, i mindre end et år og med andet formål end at være ansat på den besøgte lokalitet."

Definitionen betyder, at turisme i denne rapport defineres og opgøres bredere, end man normalt finder i de officielle statistikker. Rapporten medtager således turisme, der normalt ikke indgår i f.eks. Danmarks Statistiks overnatningsstatistikker. Det drejer sig om bl.a. turisme på små overnatningssteder, krydstogt-turisme, endagsturisme, besøg hos familie og venner, turisme i lejede boliger samt brug af eget eller lånt feriehus.

SAMMENFATNING

Sammenfatning

Turisternes forbrug i Danmark

- Turisters forbrug i Danmark var på 139,1 mia. kr. i 2019.
- Udenlandske turister brugte 60,2 mia. kr. og bidrog således med 43 pct. af det samlede turismeforbrug i Danmark.
- De udenlandske turisters forbrug svarede til 4,4 pct. af Danmarks samlede eksportindtægter.
- Ferieturister stod for 74 pct. af det samlede turismeforbrug og forretningsrejsende for 26 pct.
- De kommercielle overnatningsformer udgjorde 60 pct. af turismeforbruget.
- De største kommercielle overnatningsformer var hoteller og feriehuse. Hotelgæster brugte 42,8 mia. kr. (31 pct. af det samlede turismeforbrug), mens gæster i lejede feriehuse brugte 19,4 mia. kr. (14 pct.).
- For den ikke-kommercielle turisme var endagsbesøg med ferie som formål den største turismeform med et bidrag på 24,0 mia. kr.
- Turisternes forbrug af turismeprodukter udgjorde 53 pct., hvor det især var transport, restaurantbesøg og overnatning, der fyldte.
- Udover de typiske turismeprodukter brugte turisterne 43,3 mia. kr. på detailhandel og 22,6 mia. kr. på andre produkter.

Turismen i kommuner

- I 2019 var København og Aarhus de to største turismekommuner målt på turismeforbrug.
- På top-10-listen finder man også kommuner med nogle af landets største kystdestinationer.
- Med en turismeandel på lidt over 33 pct. var Fanø den kommune, hvor turismen fyldte relativt mest af den samlede økonomi.
- På top-10-listen over højeste turismeandele findes en del små ø-kommuner.

Turismens samfundsøkonomiske betydning

- Turismen havde i 2019 en samlet beskæftigelseseffekt på 171.400 fuldtidsjob.
- En mio. kr. i turismeforbrug skabte i gennemsnit 1,23 job.
- Turismens samlede jobeffekt svarede i 2019 til 5,7 pct. af den samlede beskæftigelse i Danmark.
- Turismens samlede effekt på værditilvæksten var 85,5 mia. kr.
- En mio. kr. i turismeforbrug skabte en værditilvækst på 0,61 mio. kr.
- Turismen stod i 2019 for 4,2 pct. af Danmarks samlede værditilvækst.
- Turismens samlede effekt på skatteprovenuet var 56,5 mia. kr., svarende til 6,2 pct. af det samlede skatteprovenu.
- En mio. kr. i turismeforbrug skabte i 2019 et skatteprovenu på 0,41 mio. kr.

Dataændringer og nye data

Denne rapport afløser VisitDenmarks seneste opgørelse af turismens økonomiske betydning 2018 udgivet i 2020. Fra 2018 til 2019 er der sket nogle ændringer, der har en vis betydning og understreger, at *"Turismens økonomiske betydning"* er en strukturelle rapport og ikke en konjunkturpublikation, der kan sammenlignes direkte år for år. VisitDenmark har ikke genberegnet turismeforbruget for 2018 med nedenstående ændringer, som er beskrevet i detaljer i kapitel 3, afsnit 3. Her skal de vigtigste blot nævnes kort:

- **Nye data for små hoteller og campingpladser**

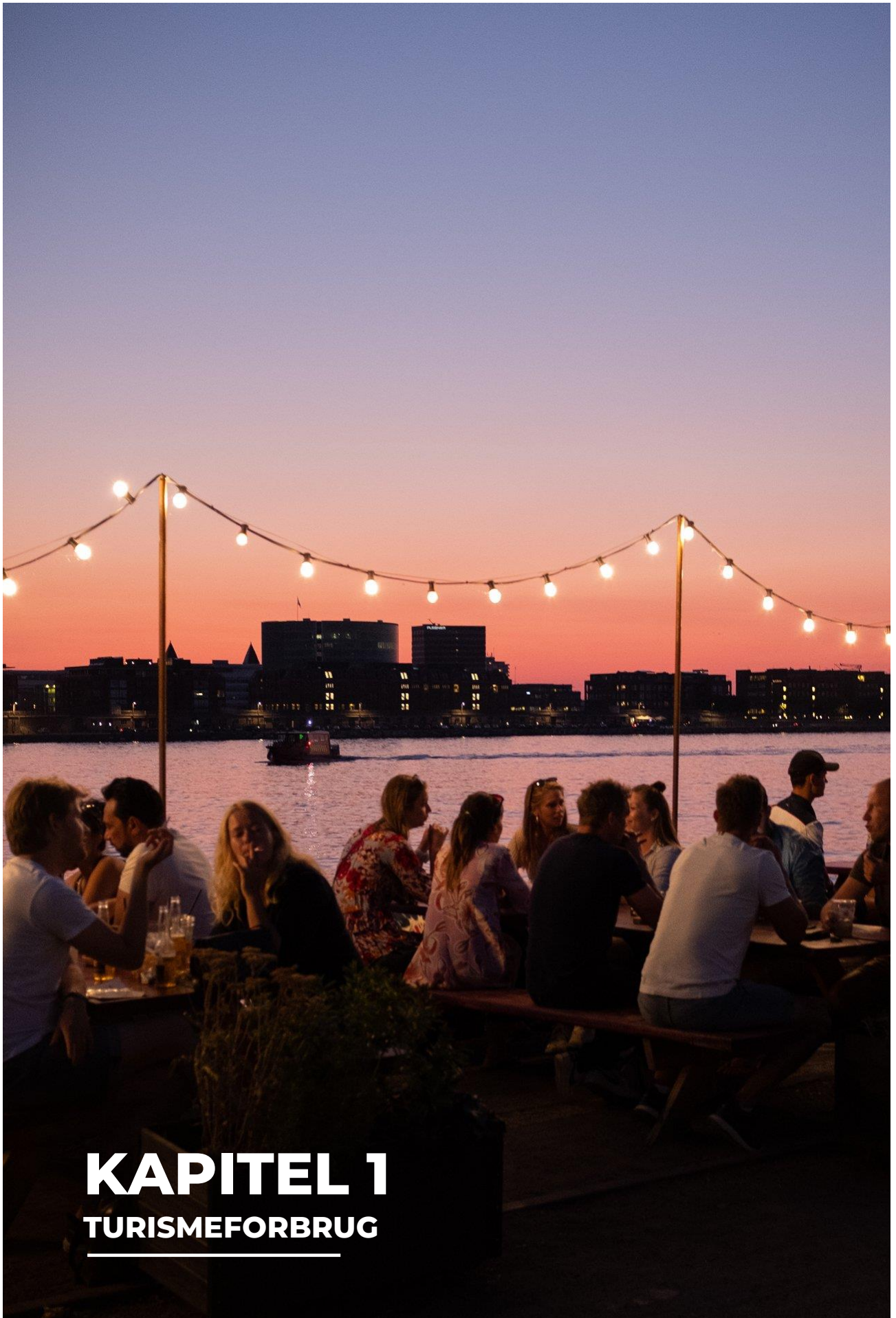
En dataopdatering af overnatninger på små overnatningssteder opjusterer hotelturisters turismeforbrug. Før blev disse overnatninger opregnet på baggrund af en tilsvarende undersøgelse i 2016, hvor udviklingen i overnatninger på små overnatningssteder antog at følge udviklingen i store hotellers overnatninger. Opjusteringen er dermed udtryk for, at små hoteller, B&B o.l. havde højere vækst fra 2016 til 2019 end de store hoteller. Campingturisters forbrug er marginalt berørt af ændringen, da de store campingpladser stadig fylder langt størstedelen.

- **Nye data for overnattende udenlandske familie/venner**

En dataopdatering af overnattende familie/venner fra udlandet opjusterer turismeforbruget marginalt og giver nogle forskydninger mellem nationaliteter og kommuner, som nu opgøres mere detaljeret. Bl.a. er turismeforbruget i forbindelse med tyske og britiske familie-/vennebesøg lavere, mens amerikanske og hollandske er højere.

- **Modelforbedringer og fejlrettelser i udregning af turismens afledte effekter**

I forbindelse med Center for Regional- og Turismeforsknings (herefter CRT's) kvalitetssikring af overgangen til et nyt datahåndteringssystem er modellen forbedret, og der er rettet nogle fejl, der har betydning for udregningen af de afledte effekter. Bl.a. undervurderede den tidligere model turisternes skattebidrag og overvurderede samtidig turismens samlede beskæftigelsesmæssige effekt.

KAPITEL 1

TURISMEFORBRUG

1. Turismeforbrug

Turisternes samlede forbrug i Danmark var på 139,1 mia. kr. i 2019. Dette beløb afspejler danske og udenlandske turisters (inkl. forretningsrejsende) direkte omsætning ved køb af varer og tjenester.

1.1 Turismeforbrugets størrelse i dansk økonomi

Med 139,1 mia. kr. udgjorde turismeforbruget 2,3 pct. af det totale udbud af varer og tjenester i Danmark.¹ Turismeforbrugets andel af udbuddet kaldes turismeandelen og viser, hvor vigtig turisternes efterspørgsel er for den økonomiske aktivitet. En høj turismeandel indikerer således en høj afhængighed af turismen. Turismeandelen varierer for forskellige produkter og brancher². Der er også betydelig geografisk variation i turismens relative betydning, hvilket afspejler regionale forskelle i turismeforbruget og erhvervsstrukturen.

1.1.1 Udenlandsk turismeforbrug

Ud af et samlet forbrug på 139,1 mia. kr. i Danmark tegnede de udenlandske turister sig for 60,2 mia. kr. i 2019. De udenlandske turisters forbrug i Danmark skaber valutaindtægter og bidrager til landets samlede eksport. Tabel 1.1.1 viser turismens eksportindtægter sammenlignet med de samlede danske eksportindtægter. Det udenlandske turismeforbrug svarede til 4,4 pct. af den samlede danske eksport. Opgjort som andel af eksporten med tjenester svarede turismen til 10,8 pct.

Tabel 1.1.1 Udenlandsk turismeforbrugs størrelse i forhold til den samlede eksport 2019

	Eksport (mio. kr.)	Andel af eksport (pct.)
Varer og tjenester	1.361.803	100,0
- heraf varer	804.733	59,1
- heraf tjenester	557.070	40,9
Turisme	60.217	4,4

Note: Eksporten af varer og tjenester er opgjort som de samlede indtægter på betalingsbalancens løbende poster.

Turismeeksporten består af udenlandske turisters køb af varer og tjenester i Danmark.

Kilde: Danmarks Statistiks betalingsbalancestatistik og VisitDenmarks egne beregninger.

1.2 Turismeforbrug fordelt på nationalitet og formål

Danskerne indenlandske turismeforbrug tegnede sig for 57 pct. af det samlede turismeforbrug i Danmark (78,9 mia. kr.), mens de udenlandske turisters forbrug udgjorde 43 pct. i 2019.

Tyskland var det største udenlandske marked for dansk turisme med et forbrug på 16,7 mia. kr., svarende til 12 pct. af det samlede turismeforbrug og 28 pct. af det udenlandske turismeforbrug i Danmark. Herefter fulgte Norge og Sverige med hhv. 8,3 mia. kr. og 7,5 mia. kr., mens USA, Storbritannien og Holland indtog pladserne fire til seks med turismeforbrug på hhv. 4,3 mia. kr., 3,5 mia. kr. og 2,1 mia. kr. Frankrig, Italien og Kina var også vigtige markeder. De tre lande bidrog hver med mere end en mia. kr. til dansk turisme.

Størstedelen af forbruget (103,5 mia. kr.) blev lagt af ferieturister. Danske og udenlandske ferierejsende stod for 74 pct. af det samlede turismeforbrug, mens forretningsrejsende stod for de resterende 26 pct. (35,6 mia. kr.). Blandt de udenlandske turister stod feriegæsternes forbrug for 82 pct. af det samlede udenlandske forbrug. For danskerne var andelen 69 pct.

¹ Udbuddet består af den danske produktion tillagt import og skatter. Skatter og afgifter lægges til for at kunne sammenligne udbud med turismeforbrug, som inkluderer moms og afgifter. Udbud og efterspørgsel beregnes i turismesatellitregnskabet og fremgår af TSA-tabel 6 i appendiks 10. Udbuddet må ikke forveksles med BNP, som er dansk produktion minus forbrug i produktion og dermed mindre. TSA-tabel 6 viser også branchefordelt værditilvækst for "turismespecifikke brancher", "turismeforbundne brancher" og "andre brancher". Denne rapport anvender ikke disse tal for brancheværditilvækst, da de indeholder hele branchens produktion, uanset om den skabes via turisters eller lokales forbrug.

² I turismesatellitregnskabet defineres turismekaraktéristiske produkter ved, at disse næppe ville blive produceret, hvis ikke der var turisme. Dermed ville grundlaget for de turismespecifikke brancher, som producerer disse produkter, heller ikke eksistere.

Tabel 1.2.1. viser turismeforbruget fordelt på nationalitet og formål.

Tabel 1.2.1 Turismeforbrug fordelt på bopælsland og formål 2019							
	I alt mio. kr.	Andele (pct.)		Ferierejser		Forretningsrejser	
		Af samlet turisme	Af udenlandsk turisme	mio. kr.	pct.	mio. kr.	pct.
I alt	139.097	100,0	-	103.518	100,0	35.579	100,0
Danmark	78.880	56,7	-	54.199	52,4	24.682	69,4
Udlandet i alt	60.217	43,3	100	49.319	47,6	10.898	30,6
Heraf:							
Tyskland	16.658	12,0	27,7	15.832	15,3	826	2,3
Norge	8.273	5,9	13,7	6.888	6,7	1.385	3,9
Sverige	7.474	5,4	12,4	6.189	6,0	1.285	3,6
USA	4.302	3,1	7,1	3.114	3,0	1.188	3,3
Storbritannien	3.525	2,5	5,9	2.367	2,3	1.158	3,3
Holland	2.106	1,5	3,5	1.788	1,7	318	0,9
Frankrig	1.662	1,2	2,8	1.360	1,3	302	0,8
Italien	1.123	0,8	1,9	789	0,8	334	0,9
Kina	1.101	0,8	1,8	512	0,5	589	1,7
Spanien	809	0,6	1,3	564	0,5	245	0,7
Schweiz	698	0,5	1,2	514	0,5	185	0,5
Australien	613	0,4	1,0	502	0,5	111	0,3
Finland	545	0,4	0,9	320	0,3	225	0,6
Belgien og Luxembourg	520	0,4	0,9	356	0,3	164	0,5
Polen	518	0,4	0,9	377	0,4	141	0,4
Japan	399	0,3	0,7	260	0,3	139	0,4
Indien	345	0,2	0,6	206	0,2	139	0,4
Canada	304	0,2	0,5	198	0,2	106	0,3
Rusland	275	0,2	0,5	174	0,2	101	0,3
Portugal	231	0,2	0,4	179	0,2	53	0,1
Brasilien	231	0,2	0,4	163	0,2	68	0,2
Irland	214	0,2	0,4	138	0,1	75	0,2
Østrig	196	0,1	0,3	114	0,1	82	0,2
Grækenland	165	0,1	0,3	118	0,1	47	0,1
Sydkorea	157	0,1	0,3	105	0,1	52	0,1
Østeuropa i øvrigt	1.324	1,0	2,2	998	1,0	326	0,9
Europa i øvrigt	1.759	1,3	2,9	1.142	1,1	618	1,7
Amerika i øvrigt	490	0,4	0,8	309	0,3	182	0,5
Asien i øvrigt	1.058	0,8	1,8	747	0,7	312	0,9
Andre lande	3.139	2,3	5,2	2.998	2,9	140	0,4

Note: Udenlandske forretningsrejsendes forbrug indeholder ikke oplysninger om endagsrejsende.

1.3 Turismeforbrug efter overnatningsform og turismetype

VisitDenmark opdeler turismen i kommercielle og ikke-kommercielle overnatningsformer. For hver enkelt overnatningsform opgøres, hvad gæsterne på de pågældende overnatningsformer samlet set bruger i Danmark. Beløbene indeholder således ikke kun udgifter til overnatning.

Turismeforbrug på kommercielle overnatningsformer dækker det forbrug, der skabes af turister, som bor på - og betaler for - overnatning på kommercielle overnatningssteder. I opgørelsen af dette forbrug indgår det samlede forbrug fra turister på disse overnatningssteder og dermed ikke kun forbruget til overnatning.

De kommercielle overnatningsformer er: hotel, feriecenter, camping, vandrerhjem, lejet feriehus, lystbådehavn, krydstogtskib³ og festival. Desuden indgår lejet helårsbolig - dvs. overnatninger i privatudlejede (egne) helårsboliger formidlet via bookingplatforme, eksempelvis Airbnb.⁴

Turismen på de fleste kommercielle overnatningsformer er veldokumenteret, og udviklingen kan følges løbende med forholdsvis stor præcision.⁵

Turismeforbrug på ikke-kommercielle overnatningsformer dækker det forbrug, der skabes af turister, som overnatter på private overnatningssteder og typisk ikke betaler herfor. Desuden indgår endagsturisme.

De ikke-kommercielle overnatningsformer er: eget feriehus, lånt feriehus, besøg hos familie eller venner samt endagsturisme.

Turismen på de ikke-kommercielle overnatningsformer er mindre veldokumenteret og har som turismeform mindre bevågenhed. Turismeformen indgår ikke desto mindre i denne rapport, da den er en del af turismen, som den er defineret af verdensturismeorganisationen UNWTO.

Tabel 1.3.1 viser turismeforbruget fordelt på hhv. kommercielle og ikke-kommercielle overnatningsformer. Den kommercielle turisme udgjorde 60 pct. af turismeforbruget i 2019, mens den ikke-kommercielle turisme udgjorde 40 pct. Turister på kommercielle overnatningsformer brugte 83,3 mia. kr., mens forbruget inden for den ikke-kommercielle turisme var 55,8 mia. kr.

Årsagen til det store forbrug for de ikke-kommercielle overnatningsformer er, at de omfatter et meget stort antal overnatninger samt mange endagsturister. Til gengæld er døgnforbruget pr. turist typisk lavere end for den kommercielle turisme.

Blandt turister, der overnattede på kommercielle overnatningsformer, stod hotelgæster for 42,8 mia. kr., svarende til 31 pct. af det samlede turismeforbrug. Gæster i lejede feriehus skabte med et forbrug på 19,4 mia. kr. det næsthøjeste forbrug blandt de kommercielle overnatningsformer, men også campingturismen bidrog til turismeforbruget med et samlet forbrug på 8,1 mia. kr. Gæster, der benyttede lejede helårsboliger, brugte 6,1 mia. kr., hvoraf 81 pct. kom fra udenlandske gæster. Kun krydstogtturismen havde en højere andel forbrug fra de udenlandske turister.

³ Kun krydstogtgæster, der ikke overnatter på land, tælles i denne kategori.

⁴ Bookingplatforme formidler også overnatning i feriehus og i mindre grad for kommercielle overnatningsvirksomheder. Der er i denne rapport korrigeret for disse overnatninger med henblik på at undgå dobbelttælling.

⁵ Danmarks Statistik offentliggør månedlig og årlig overnatningsstatistik for hoteller, feriecentre, camping, vandrerhjem, feriehus og lystbådehavne. Disse overnatningsformer udgjorde 91 pct. af forbruget på de kommercielle overnatningsformer i 2019. Desuden undersøges turisternes døgnforbrug på disse overnatningsformer hvert tredje år i VisitDenmarks store turistundersøgelser.

Tabel 1.3.1 Turismeforbrug fordelt på overnatningsformer og Danmark/udland 2019

	I alt		Udlændinge		Danskere	
	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
I alt	139.097	100	60.217	100	78.880	100
Kommercielle overnatningsformer	83.266	60	47.609	79	35.657	45
Heraf:						
Hotel-ferie	22.365	16	12.376	21	9.989	13
Hotel-forretning	20.416	15	10.898	18	9.518	12
Feriecenter	2.305	2	642	1	1.664	2
Camping ¹	8.117	6	2.795	5	5.322	7
Vandrerhjem	2.352	2	1.185	2	1.168	1
Lystbåde	885	1	406	1	480	1
Lejet feriehus	19.403	14	13.724	23	5.679	7
Lejet helårsbolig ²	6.093	4	4.922	8	1.171	1
Festival	803	1	140	0	663	1
Krydstog ³	527	0	522	1	5	0
Ikke-kommercielle overnatningsformer	55.831	40	12.608	21	43.224	55
Heraf:						
Eget feriehus	6.021	4	0	0	6.021	8
Lånt feriehus	1.123	1	0	0	1.123	1
Familie/venner	9.501	7	6.741	11	2.760	3
Endagsturister - ferie	24.023	17	5.867	10	18.156	23
Endagsturister - forretning	15.163	11	0	0	15.163	19

Note: ¹Udgifter til campingvogne o. lign. er ikke medtaget i turismeforbruget.

²Udlejning af egen (privat) helårsbolig via bookingplatforme.

³Indeholder kun krydstogtgæster, der ikke overnattede på land i forbindelse med deres besøg i Danmark.

Blandt de ikke-kommercielle overnatningsformer var endagsbesøg med ferie som formål den største turismeform målt i turismeforbrug. Denne bidrog med 24,0 mia. kr., svarende til 17 pct. af det samlede turismeforbrug. Også endagsforretningsturisme, familie-/vennebesøg og danskeres brug af eget feriehus fylder en væsentlig del af den samlede turismeomsætning.

1.4 Turismeforbrug fordelt på produkter

Turisternes forbrug adskiller sig normalt fra de lokales forbrug. F.eks. bruger turister en stor del af budgettet på overnatning, transport og restaurant- og cafébesøg, men de køber også mange andre typer varer og tjenester.

VisitDenmarks opgørelse af turismeforbruget følger retningslinjerne i det såkaldte turismesatellitregnskab, der indeholder en opdeling af turismeforbruget i "turismeprodukter", "turismeforbundne produkter" (detailhandel) og "ikke-turismespecifikke produkter" (andre produkter), jf. kapitel 3.2 og appendiks 11.

Tabel 1.4.1. viser turismeforbruget i 2019 fordelt efter denne klassificering. Ud af det samlede turismeforbrug på 139,1 mia. kr. blev 53 pct. brugt på turismeprodukter. Udgifter til overnatning og restaurant fyldte meget i regnskabet med hhv. 18,2 mia. kr. og 21,4 mia. kr. Transport var også en stor udgiftspost for turister. I 2019 blev der brugt 21,8 mia. kr. på transport.

Turisternes forbrug omfatter også en bred vifte af andre produkter end de typiske turismeprodukter. Detailhandlen udgjorde 43,3 mia. kr., svarende til 31 pct. af det samlede turismeforbrug. Heraf blev 17,3 mia. kr. brugt på køb af føde- og drikkevarer samt tobak, svarende til 12 pct. Kategorien "andre produkter" udgjorde 16 pct. af det samlede forbrug. "Andre produkter" omfatter bl.a. "boligbenyttelse og ejendoms-mægler", "finans og forsikring" og "teater, bibliotek og andre kulturelle tjenester".

Ferieturister og forretningsrejsende havde forskellige forbrugsmønstre. 90 pct. af forbruget fra forretnings-turismen var koncentreret omkring turismeprodukter, hvilket skyldtes, at forretningsturister brugte mange penge særligt på transport og overnatning. Forbruget fra ferieturismen var mere jævnt fordelt, og forbruget på turismeprodukter udgjorde 40 pct.

Tabel 1.4.1 Turismeforbrug fordelt på produkter og formål 2019

	I alt		Ferierejser		Forretningsrejser	
	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
I alt	139.097	100	103.518	100	35.579	100
Turismeprodukter	73.137	53	40.970	40	32.167	90
Heraf:						
Overnatning	18.230	13	10.722	10	7.508	21
Restaurant	21.363	15	16.682	16	4.681	13
Transport ¹	21.808	16	4.516	4	17.292	49
Rejseservice	4.170	3	1.649	2	2.521	7
Kultur og forlystelser	7.419	5	7.254	7	164	0
Lystbådehavne	148	0	148	0	0	0
Detailhandel	43.327	31	41.586	40	1.741	5
Heraf:						
Føde- og drikkevarer samt tobak	17.263	12	16.783	16	480	1
Benzin og andet brændstof	12.609	9	12.363	12	246	1
Andet	13.455	10	12.440	12	1.015	3
Andre produkter	22.633	16	20.962	20	1.671	5

Note: ¹Transport dækker turisternes forbrug på transport i Danmark. Det kan være taxa, bus og metro, men også transport over længere distancer som f.eks. tog, færge og indenrigsfly. Udgifter til broafgifter og billeje indgår også.

1.5 Turismeandele for forskellige produktkategorier

Turismeforbruget udgjorde 2,3 pct. af det totale udbud af varer og tjenester i Danmark i 2019. Turismeandelen varierede for de forskellige produktkategorier. Turismen udgjorde 83 pct. af det samlede overnatningsudbud, 30 pct. af restaurantudbuddet og 26 pct. af udbuddet af rejseservice. Det er ikke overraskende, at turister tegnede sig for en stor del af efterspørgslen efter disse produkter.⁶

Samlet set udgjorde turismeforbruget 1,7 pct. af detailhandelsudbuddet trods det relativt store turismeforbrug i detailhandlen på 43,3 mia. kr. Andelene var størst i produktgrupperne "benzin og andet brændstof" (7,2 pct.) og "føde- og drikkevarer samt tobak" (5,9 pct.).

Tabel 1.5.1 Turismeforbrug og andele af samlet udbud 2019

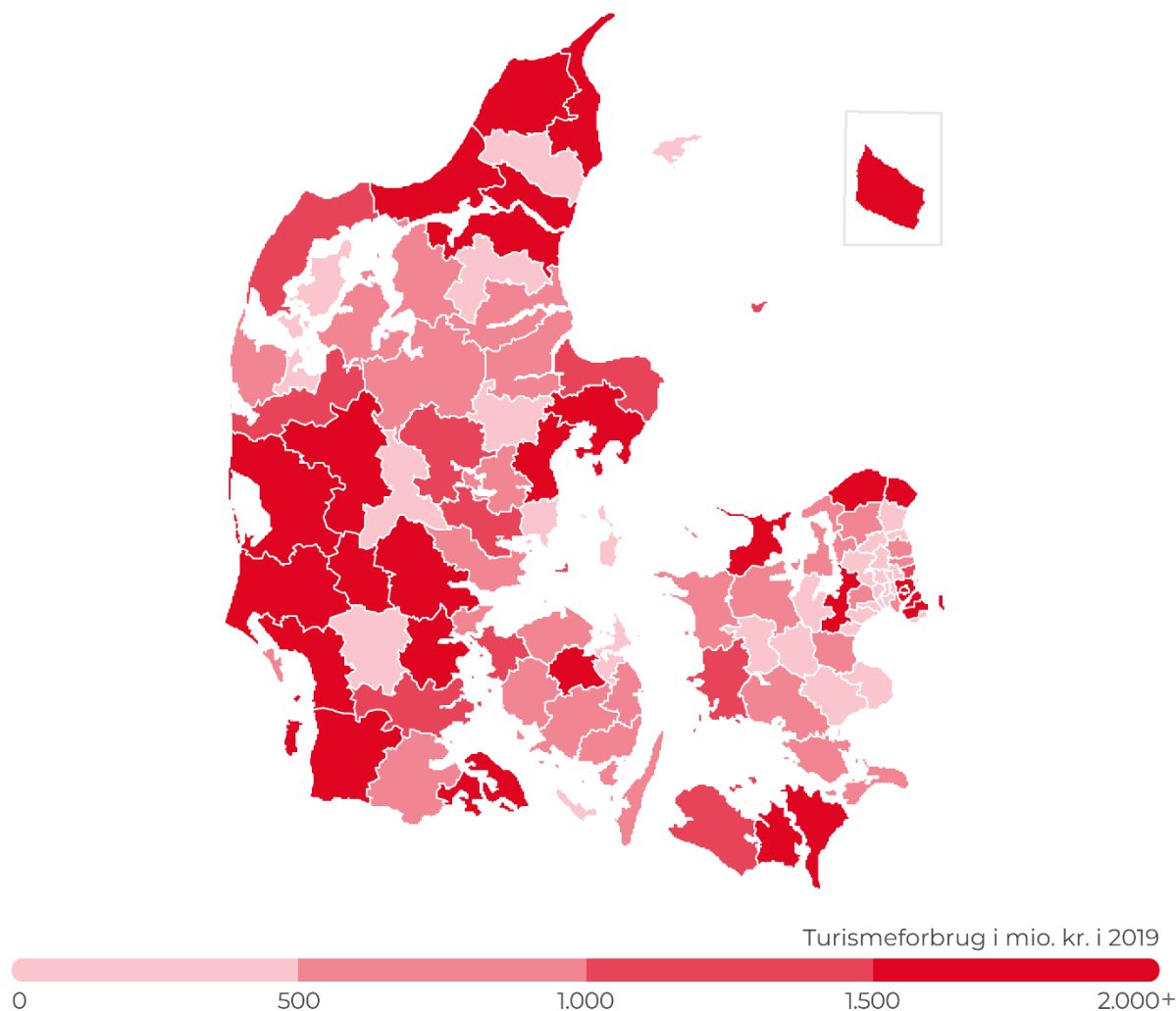
	Indenlandsk udbud	Turismeforbrug	Turismeandel
	Mio. kr.	Mio. kr.	Pct.
I alt	6.019.487	139.097	2,3
Turismeprodukter	340.388	73.137	21,5
Heraf:			
Overnatning	21.858	18.230	83,4
Restaurant	70.901	21.363	30,1
Transport	166.864	21.808	13,1
Rejseservice	16.211	4.170	25,7
Kultur og forlystelser	64.072	7.419	11,6
Lystbådehavne	483	148	30,6
Detailhandel	2.575.497	43.327	1,7
Heraf:			
Føde- og drikkevarer samt tobak	293.645	17.263	5,9
Benzin og andet brændstof	173.965	12.609	7,2
Andet	2.107.886	13.455	0,6
Andre produkter	3.103.602	22.633	0,7

⁶ Afgrænsningen af turismespecifikke produkter går netop på, at disse produkter næppe ville blive produceret, hvis ikke der var turisme.

1.6 Turismeforbrug i kommunerne

Turismen og turismeforbruget er spredt i hele landet. Figur 1.6.1 viser turismeforbrugets størrelse fordelt på kommuner.⁷ I alle kommuner skaber turismen omsætning. Det gennemsnitlige turismeforbrug pr. kommune var på 1,42 mia. kr., men der var stor variation omkring dette gennemsnit. Kortet viser variationen i turismeforbruget. Den mindste turistkommune er Vallensbæk. Den største er København.

Figur 1.6.1 Turismeforbrug i kommunerne 2019, mio. kr.

En stor andel af turismen er samlet på et relativt lille antal kommuner. De 10 største turistkommuner tegnede sig i 2019 for 48 pct. af det samlede turismeforbrug.

Tabel 1.6.1 viser de 10 største turistkommuner i Danmark – både absolut og set i forhold til det samlede turismeforbrug og turismeandelen, dvs. andelen af det samlede udbud af varer og tjenester i kommunen.

Målt i turismeforbrug var de to største turistkommuner København og Aarhus. De to kommuner tegnede sig for hhv. 25 pct. og 4 pct. af det samlede turismeforbrug. Nogle af Danmarks største kystdestinationer var også at finde i top-10, f.eks. Varde, Ringkøbing-Skjern, Frederikshavn, Jammerbugt, Bornholm og Hjørring.

⁷ Det kommunale turismeforbrug er forbundet med usikkerhed, navnlig fordi de bagvedliggende turistmængder (overnatninger og endagsbesøg) i nogen grad er estimerede, og fordi det antages, at turistens samlede forbrug er placeret i overnatningskommunen (destinationskommunen for endagsturister).

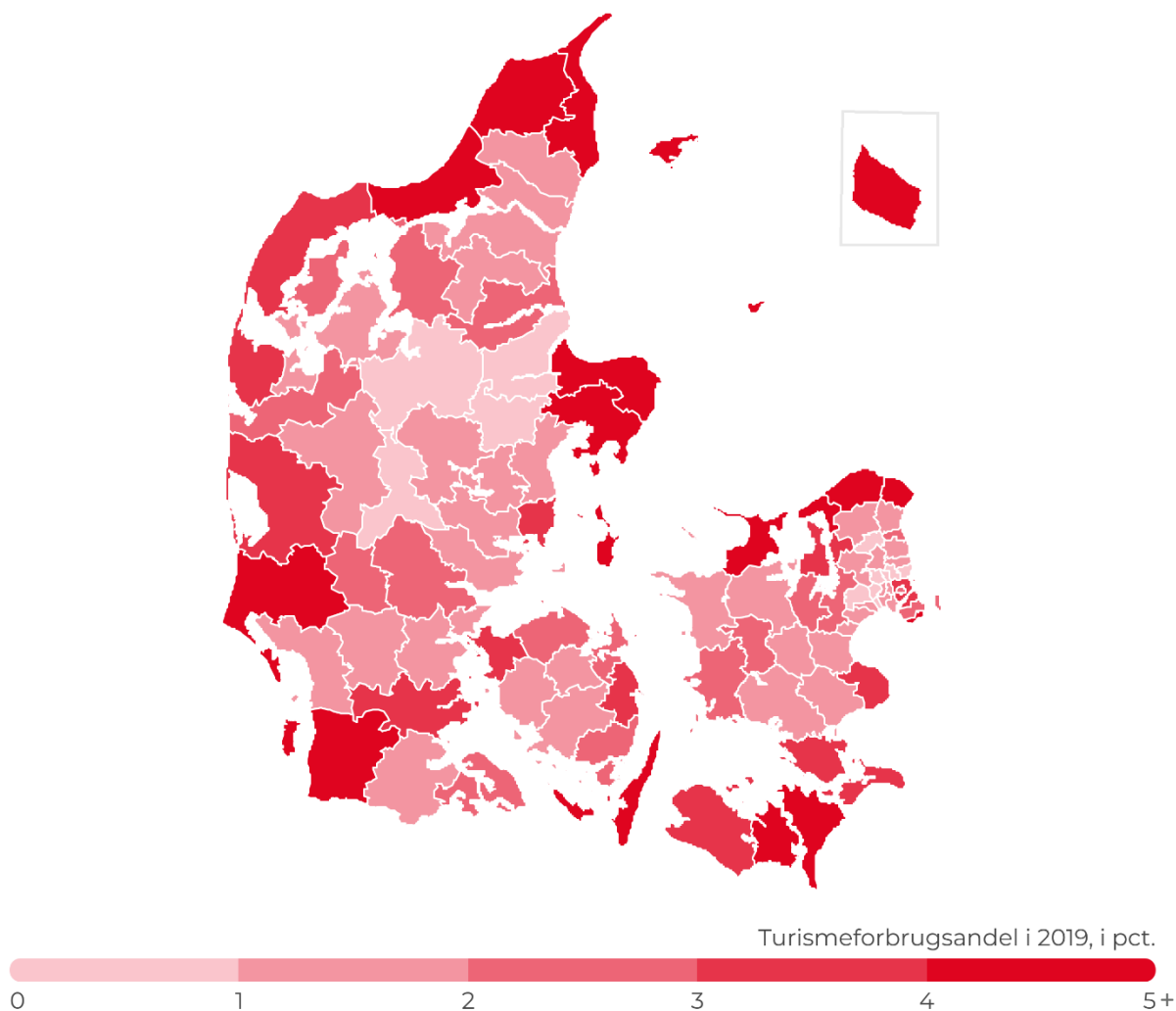
Med en turismeandel på 33,3 pct. var Fanø den kommune, hvor turismen fyldte mest af den lokale økonomi. På top-10-listen lå en del andre små ø-kommuner, f.eks. Læsø, Samsø, Langeland og Ærø. Jammerbugt, Varde og Bornholm lå i top-10 på begge målepunkter og var således forholdsvis afhængige af turismen.

Tabel 1.6.1 Turismeforbrug og turismeandele på kommuner, top-10 2019

Nr.	Top 10 kommuner	Turismeforbrug	Top 10 kommuner	Turismeandel
		Mio.kr.		Pct.
1	København	35.011	Fanø	33,3
2	Aarhus	5.822	Læsø	14,6
3	Varde	4.387	Varde	10,9
4	Aalborg	3.870	Jammerbugt	10,7
5	Ringkøbing-Skjern	3.770	Samsø	9,9
6	Bornholm	3.083	Bornholm	9,9
7	Frederikshavn	3.052	Gribskov	8,5
8	Jammerbugt	2.810	Langeland	7,5
9	Hjørring	2.700	Odsherred	7,1
10	Vejle	2.423	Ærø	6,7

Figur 1.6.2 viser turismeandelene fordelt på kommuner i 2019. I appendiks 1 findes tal for turismeforbrug samt for turismeforbrugets andel af udbuddet i alle landets kommuner.

Figur 1.6.2 Turismeandele i kommunerne 2019, pct.

KAPITEL 2
TURISMENS
SAMFUNDSØKONOMISKE
BETYDNING

2. Turismens samfundsøkonomiske betydning

Turismeforbruget viser den direkte effekt på omsætningen som følge af turisternes køb af varer og tjenester i Danmark. Den øgede omsætning sætter gang i en økonomisk kædereaktion, der skaber værdi og breder sig i samfundsøkonomien.

Dette kapitel belyser, hvordan turismen påvirker værditilvækst, beskæftigelse og skatteindtægter. Analysen viser den samlede samfundsøkonomiske betydning ved at inddrage de såkaldte afledte effekter.

Turismens samlede værditilvækst og beskæftigelse opgøres for branchegrupper og kan dermed afdække turismens betydning for de pågældende brancher.

2.1 Turismens afledte effekter

Ud over de direkte effekter skaber turismen også indirekte og inducerede effekter.

Den *direkte effekt* opstår i forbindelse med turistens forbrug. Den økonomiske aktivitet indeholder også andre afledte effekter heraf i form af såkaldte *indirekte* og *inducerede* effekter. Det sker, fordi den direkte omsætning fra turisternes forbrug sætter gang i en lang værdikæde. Virksomheder, der nyder godt af turisternes køb, bruger en del af omsætningen på at købe råvarer fra andre virksomheder (indirekte effekter) og til at aflønne ansatte, der derefter bruger en del af indkomsten på forbrug (inducerede effekter). Omvendt forsvinder en del af effekten ud af det økonomiske kredsløb i Danmark pga. import fra udlandet og indkomstoverførsel til udlandet (f.eks. når udenlandske ansatte bruger deres løn i deres hjemland).

De totale afledte effekter viser den samlede betydning af de direkte, indirekte og inducerede effekter. De direkte og samlede effekter på værditilvækst og beskæftigelse fremgår af tabel 2.1.1. Desuden fremgår de samlede effekter på skatteindtægterne. Tabellen viser også de såkaldte turismemultiplikatorer, der afspejler effekten på værditilvækst, beskæftigelse og skat pr. mio. kr. i turismeforbrug.

Tabel 2.1.1 Hovedtal for turismen og turismemultiplikatorer 2019

		Hovedtal	Turismemultiplikator Effekt af 1 mio. kr. i turismeforbrug
Turismeforbrug (mia. kr.)	Direkte effekt	139,1	1,00
Værditilvækst (mia. kr.)	Direkte effekt	48,3	0,35
Værditilvækst (mia. kr.)	Samlet effekt	85,5	0,61
Beskæftigelse (1.000 fuldtidsbeskæftigede)	Direkte effekt	120,2	0,86
Beskæftigelse (1.000 fuldtidsbeskæftigede)	Samlet effekt	171,4	1,23
Skatter i alt (mia. kr.)	Samlet effekt	56,5	0,41
-heraf personskatter (mia. kr.)	Samlet effekt	21,3	0,15
-heraf vareskatter, moms- og selskabsskatter (mia. kr.)	Samlet effekt	35,3	0,25

De afledte effekter beregnes af CRT vha. den samfundsøkonomiske model LINE. Modellen er i stand til at kortlægge spredningen og dermed beregne turismens fulde betydning for værditilvækst, beskæftigelse og skatteprovenu. LINE-modellen kan beregne effekter på brancheniveau. Modellen kan fordele effekterne på regionalt og kommunalt niveau.

2.2 Bruttoværditilvækst

Turismens betydning for den samfundsøkonomiske aktivitet opgøres i denne rapport vha. værditilvæksten⁸.

Værditilvæksten benyttes til at belyse turismens værdiskabelse i stedet for bruttonationalproduktet (BNP), der ikke kan fordeles på brancher. Det kan værditilvæksten, og denne størrelse kan dermed ses som et mål for de forskellige erhvervs økonomiske betydning i samfundet. Værditilvæksten svarer til BNP i basispriser⁹.

Værditilvækst defineres som den del af forbruget, der er tilbage af den samlede omsætning, når råvareforbruget i forbindelse med produktionen af varer og tjenester er fratrukket.

2.2.1 Turismens direkte værditilvækst

Turismeforbruget på 139,1 mia. kr. skabte 48,3 mia. kr. i direkte værditilvækst. De 48,3 mia. kr. var turismens direkte bidrag til produktionen i Danmark.

For hver krone, der blev brugt af en turist i 2019, blev der således skabt en værditilvækst på 35 øre. Dette tal er et gennemsnit for hele turismen i Danmark. Forskellige typer turisme skaber forskellig værdi, fordi forbrugssammensætningen er forskellig.

2.2.2 Turismens samlede værditilvækst med afledte effekter

Udover denne direkte værditilvækst sker der en betydelig værdiskabende effekt uden for turismeerhvervene, når man ser på den samlede værditilvækst. Dette skyldes i høj grad de indirekte og inducerede effekter. Det sker f.eks., når "turismevirksomheder" foretager indkøb og aflønning af arbejdskraft mv. Disse effekter medfører også en geografisk spredning.

Turismens samlede værditilvækst var 85,5 mia. kr. For hver brugt turismekrone i 2019 blev der skabt en samlet værditilvækst på 61 øre.

2.2.3 Branchefordelt værditilvækst

Værditilvæksten for forskellige branchegrupper fremgår af tabel 2.2.1.

Brancherne er opdelt i tre grupper, der følger retningslinjerne i turismesatellitregnskabet: "turismespecifikke brancher" (turismeerhverv), "turismeforbundne brancher" (detailhandel) og "ikke-turismespecifikke brancher" (andre erhverv). Turismeerhvervene er kendetegnet ved, at en væsentlig del af deres aktivitet er rettet mod turisme. Dette er særlig tydeligt for overnatningsbranchen, hvor 95 pct. af værditilvæksten skabes af turisme (jf. tabel 2.2.2)¹⁰.

Turismeerhvervene skabte en direkte værditilvækst på 28,1 mia., svarende til 58 pct. af de direkte effekter, mens detailhandel stod for 16 pct. af de direkte effekter. Andre brancher stod for 25 pct.

Turisterhvervene udgjorde en mindre andel af den samlede værditilvækst, når de samlede effekter betragtedes. Ud af den samlede værditilvækst udgjorde turismeerhvervene 36 pct. Detailhandlen lå på nogenlunde samme niveau som for de direkte effekter med 17 pct., mens andre branchers andel udgjorde 47 pct. af de samlede effekter.

⁸ Den korrekte nationaløkonomiske betegnelse er "bruttoværditilvækst", men i denne rapport anvendes blot betegnelsen "værditilvækst".

⁹ Værditilvækst er lig med BNP i markedspriser fratrukket produktskatter og produktsubsidier. Forskellen mellem BNP og værditilvækst for dansk økonomi var på 297,3 mia. kr. i 2019. BNP var således 15 pct. større end værditilvæksten.

¹⁰ De sidste 5 pct. kan tilskrives forbrug fra lokale indbyggere og virksomheder, der også anvender mødefaciliteter, restauranter mv. på overnatningsstederne. Deres forbrug er lokalt forbrug og ikke turismeforbrug.

Tabel 2.2.1 Turismens værditilvækst med afledte effekter fordelt på brancher i 2019

	Direkte effekter	Fordeling	Samlede effekter	Fordeling
	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
I alt	48.327	100	85.535	100
Turismeerhverv	28.114	58	30.884	36
Heraf:				
Overnatningssteder	7.516	16	7.771	9
Restauranter og værtshuse	9.187	19	10.303	12
Transportvirksomheder	6.236	13	7.068	8
Rejseservice	1.801	4	1.864	2
Kultur, forlystelser og sport	3.373	7	3.879	5
Detailhandel	7.931	16	14.722	17
Heraf:				
Føde- og drikkevarer samt tobak	511	1	1.463	2
Andre	7.420	15	13.260	16
Andre brancher	12.282	25	39.929	47
Heraf:				
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje ¹	3.757	8	10.203	12
Erhvervsservice ²	1.508	3	7.655	9
Andre	7.017	15	22.071	26

Noter: ¹Branchen producerer bl.a. turisme*produktet* "udlejning af sommerhuse", der indgår i produktkategorien "overnatning".

²Branchen producerer bl.a. turisme*produktet* "biludlejning", der indgår i produktkategorien "transport".

2.2.3 Turismens andel af den totale værditilvækst

Turismens direkte værditilvækst svarede til 2,4 pct. af den totale værditilvækst i Danmark i 2019. Dette niveau kan approksimativt opfattes som turismens direkte andel af BNP.

Turismens samlede værditilvækst bidrog med 4,2 pct. af den totale værditilvækst i Danmark.

Dette fremgår af tabel 2.2.2, der sammenholder turismens effekter på værditilvæksten med den totale værditilvækst i Danmark opdelt på branchegrupper.

Ved at kombinere turismens effekt på værditilvæksten og branchernes totale værditilvækst fremgår turismens andele, dvs. hvor stor en andel af branchens samlede værditilvækst, der skyldes turisme.

I 2019 bidrog turismen med knap 28 pct. af turismeerhvervenes totale værditilvækst. At andelen ikke er tæt på 100 pct. skyldes, at disse brancher også producerer til ikke-turister. F.eks. benytter lokale indbyggere i høj grad transport og restauranter. Desuden servicere turismeerhvervene ikke kun turister i Danmark (den interne turisme), men også en del af den udgående turisme (danskernes turisme i udlandet). F.eks. benytter danskere transport og rejseservice, når de rejser til udlandet.¹¹

Overnatningsbranchen var meget afhængig af turismen, der stod for 98 pct. af branchens samlede værditilvækst i 2019. For rejseservice og restaurationsbranchen udgør turismen hhv. 67 pct. og 39 pct. af værditilvæksten. Andelen var noget lavere for transporterhvervene og for kultur, forlystelser og sport.

Turismen bidrog med knap 3 pct. af værditilvæksten uden for turismeerhvervene.

¹¹ Dette forbrug indregnes ikke i turismens økonomiske betydning i Danmark.

Turismeerhvervenes totale værditilvækst udgjorde 111,4 mia. kr. svarende til 5,5 pct. af den totale danske værditilvækst i 2019.

Tabel 2.2.2 Turismens effekter på værditilvækst og andel af total værditilvækst fordelt på branchegrupper i 2019

	Turismeskabt værditilvækst		Total brancheværditilvækst (Mio. kr.)	Turismens andel af værditilvæksten	
	Direkte effekt (Mio. kr.)	Samlet effekt (Mio. kr.)		Direkte effekt (Pct.)	Samlet effekt (Pct.)
I alt	48.327	85.535	2.037.658	2,4	4,2
Turismeerhverv	28.114	30.884	111.417	25,2	27,7
Heraf:					
Overnatningssteder	7.516	7.771	7.914	95,0	98,2
Restauranter og værtshuse	9.187	10.303	26.249	35,0	39,2
Transportvirksomheder	6.236	7.068	41.266	15,1	17,1
Rejse-service	1.801	1.864	2.783	64,7	67,0
Kultur, forlystelser og sport	3.373	3.879	33.204	10,2	11,7
Detailhandel	7.931	14.722	598.399	1,3	2,5
Andre brancher	12.282	39.929	1.327.842	0,9	3,0

2.3 Beskæftigelse

2.3.1 Turismens direkte effekt på beskæftigelsen

Turismeforbrugets direkte effekt på jobskabelsen svarede i 2019 til ca. 120.200 fuldtidsbeskæftigede. Man skal være opmærksom på, at dette tal ikke afspejler det faktiske antal beskæftigede inden for turismeerhvervene, men er en modelberegning¹² af, hvor meget beskæftigelse turismeforbruget skaber.

Beregningerne viser, at turismen skaber job i mange andre erhverv end de typiske turismeerhverv, som det fremgår af tabel 2.3.1. 74 pct. af den direkte jobskabelse skete i turismeerhvervene, hvor der især blev skabt arbejdspladser inden for restaurations-, overnatnings- og transportbranchen. Uden for de typiske turismeerhverv blev der især skabt job inden for detailhandlen (17 pct. af den direkte beskæftigelseseffekt).

2.3.2 Turismens samlede effekt på beskæftigelsen

Medregnes de indirekte og inducerede effekter af turismeaktiviteten, skabte turismeforbruget i alt ca. 171.400 fuldtidsjob i 2019. Med 48.000 af disse fuldtidsjob, svarende til 28 pct., stod restauranter og værtshuse for den største andel.

Lidt over 95.500 job (eller 56 pct. af den samlede beskæftigelseseffekt) blev skabt i turismeerhvervene. Derudover skabte turismen ca. 32.000 job i detailhandlen (19 pct.) og ca. 44.000 job i "andre brancher".

Ses der på de direkte effekter på beskæftigelsen, skabte turismeerhvervene 73 pct. af de fuldtidsbeskæftigede job, detailhandlen lå med nogenlunde samme andel på 17 pct., mens andre brancher kun skabte 10 pct. Forskellen mellem de direkte og samlede effekter illustrerer spredningen af turismeeffekterne.

¹² Jf. afsnit 3.5 om LINE-modellen.

Tabel 2.3.1 Turismens beskæftigelse med afledte effekter fordelt på branchegrupper i 2019

	Direkte effekter Fuldtids- beskæftigede	Fordeling Pct.	Samlede effekter Fuldtids- beskæftigede	Fordeling Pct.
I alt	120.180	100	171.355	100
Turismeerhverv	87.171	73	95.518	56
Heraf:				
Overnatningssteder	20.811	17	21.531	13
Restauranter og værtshuse	42.758	36	47.907	28
Transportvirksomheder	12.816	11	14.172	8
Rejseservice	4.119	3	4.262	2
Kultur, forlystelser og sport	6.666	6	7.645	4
Detailhandel	20.623	17	31.934	19
Heraf:				
Føde- og drikkevarer samt tobak	788	1	2.271	1
Andre	19.835	17	29.662	17
Andre brancher	12.386	10	43.903	26
Heraf:				
Ejendomsmæglere, bolig- og husleje	493	0	1.493	1
Erhvervsservice	1.731	1	11.956	7
Andre	10.163	8	30.454	18

2.3.3 Turismens andel af den totale beskæftigelse

Turismens samlede beskæftigelseseffekt svarede i 2019 til 5,7 pct. af den totale beskæftigelse i Danmark.

Turismens beskæftigelseseffekter er vist i tabel 2.3.2 sammen med den totale beskæftigelse i Danmark opdelt på branchegrupper.

Ved at kombinere turismens beskæftigelseseffekter og den totale branchebeskæftigelse fremgår turismens beskæftigelsesandele - dvs. hvor stor en andel af branchens samlede beskæftigelse, der skyldes turisme.

Turismen bidrog med 35 pct. af turismeerhvervets totale beskæftigelse. At andelen ikke er tæt på 100 pct. skyldes, at turismebrancherne også producerer til ikke-turister. F.eks. benytter lokale borgere i høj grad transport og restauranter. Desuden serviceres turismeerhvervet ikke kun turister i Danmark (den interne turisme), men også en del af den udgående turisme (danskernes turisme i udlandet). F.eks. benytter danskere transport og rejseservice, når de rejser til udlandet¹³.

Overnatningsbranchen var meget afhængig af turismen, der stod for mere end 98 pct. af branchens samlede beskæftigelse i 2019. Inden for rejseservice og restaurationsbranchen udgjorde turismen hhv. 63 pct. og 39 pct. af beskæftigelsen. Andelen var lavere for transporterhvervene og for kultur, forlystelser og sport.

Turismen bidrog med knap 3 pct. af beskæftigelsen uden for turismeerhvervene, hvilket dækker over 4 pct. i detailhandlen og lidt over 2 pct. i andre brancher. Selvom turismens beskæftigelsesandel var lav, skabte turismen ikke desto mindre næsten 76.000 job uden for de traditionelle turismeerhverv.

Turismeerhvervenes totale beskæftigelse var på ca. 272.100. Dette svarede til 9,1 pct. af den totale danske beskæftigelse i 2019.

¹³ Dette forbrug indregnes ikke i turismens økonomiske betydning i Danmark.

Tabel 2.3.2 Turismens beskæftigelseseffekter og andel af total beskæftigelse fordelt på branchegrupper i 2019

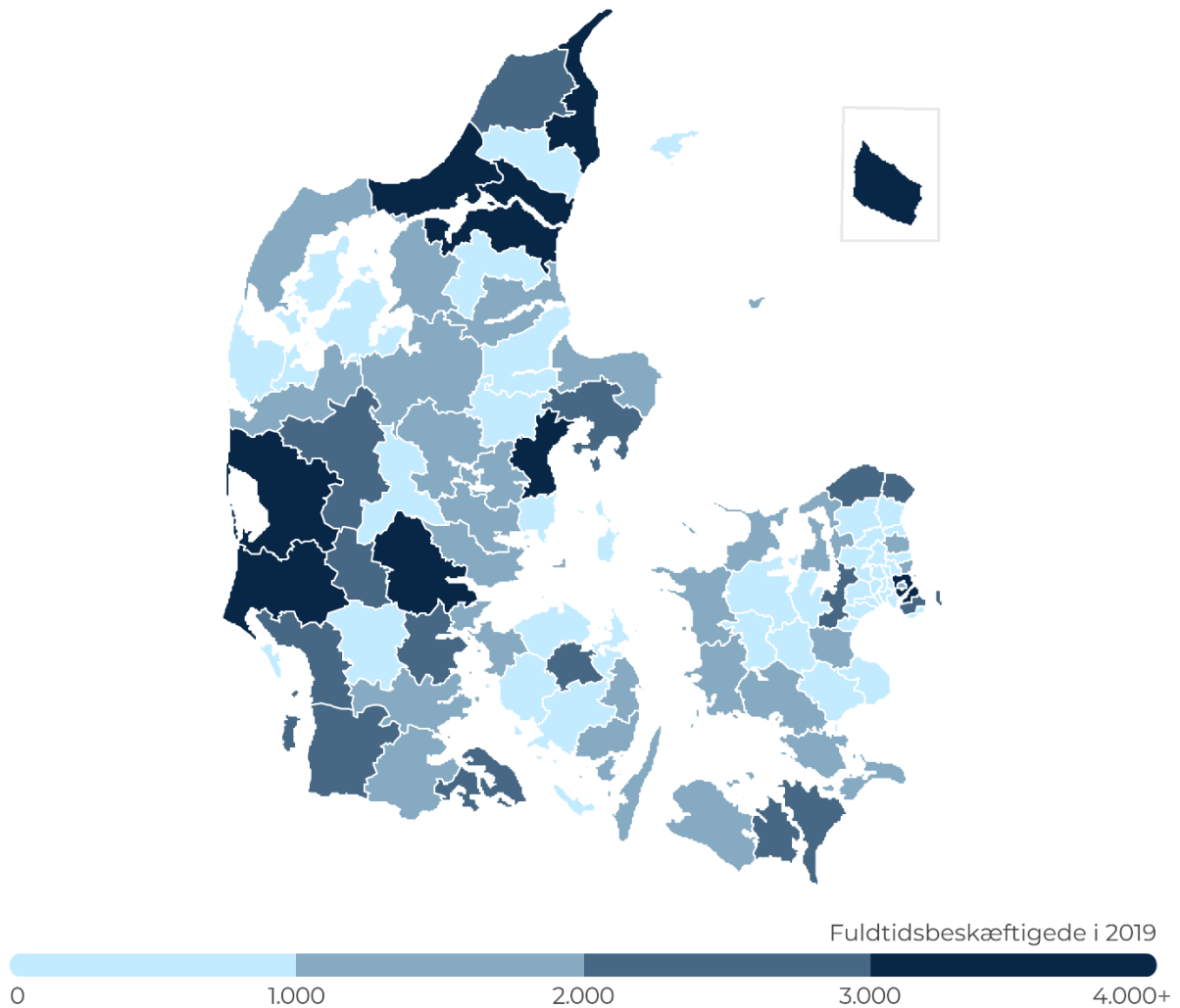
	Turismens beskæftigelseseffekt		Total branche- beskæftigelse (Fuldtidsjob)	Turismens beskæftigelsesandel	
	Direkte effekt (Fuldtids- job)	Samlet effekt (Fuldtids- job)		Direkte effekt (Pct.)	Samlet effekt (Pct.)
I alt	120.180	171.355	3.002.813	4,0	5,7
Turismeerhverv	87.171	95.518	272.143	32,0	35,1
Heraf:					
Overnatningssteder	20.811	21.531	21.898	95,0	98,3
Restauranter og værtshuse	42.758	47.907	122.710	34,8	39,0
Transportvirksomheder	12.816	14.172	56.367	22,7	25,1
Rejse-service	4.119	4.262	6.820	60,4	62,5
Kultur, forlystelser og sport	6.666	7.645	64.348	10,4	11,9
Detailhandel	20.623	31.934	793.318	2,6	4,0
Andre brancher	12.386	43.903	1.937.352	0,6	2,3

Turismens beskæftigelsesandel er beregnet som turismens beskæftigelseseffekt ift. den samlede beskæftigelse.

2.3.4 Turismens samlede effekt på beskæftigelsen i kommunerne

Turismen skabte beskæftigelse i hele landet. Figur 2.3.1 viser den samlede beskæftigelseseffekt fordelt på kommuner¹⁴. Den gennemsnitlige beskæftigelseseffekt pr. kommune var på godt 1.800 fuldtidsjob, men der var stor variation omkring dette gennemsnit.

Figur 2.3.1 Turismens samlede beskæftigelse i kommunerne i 2019

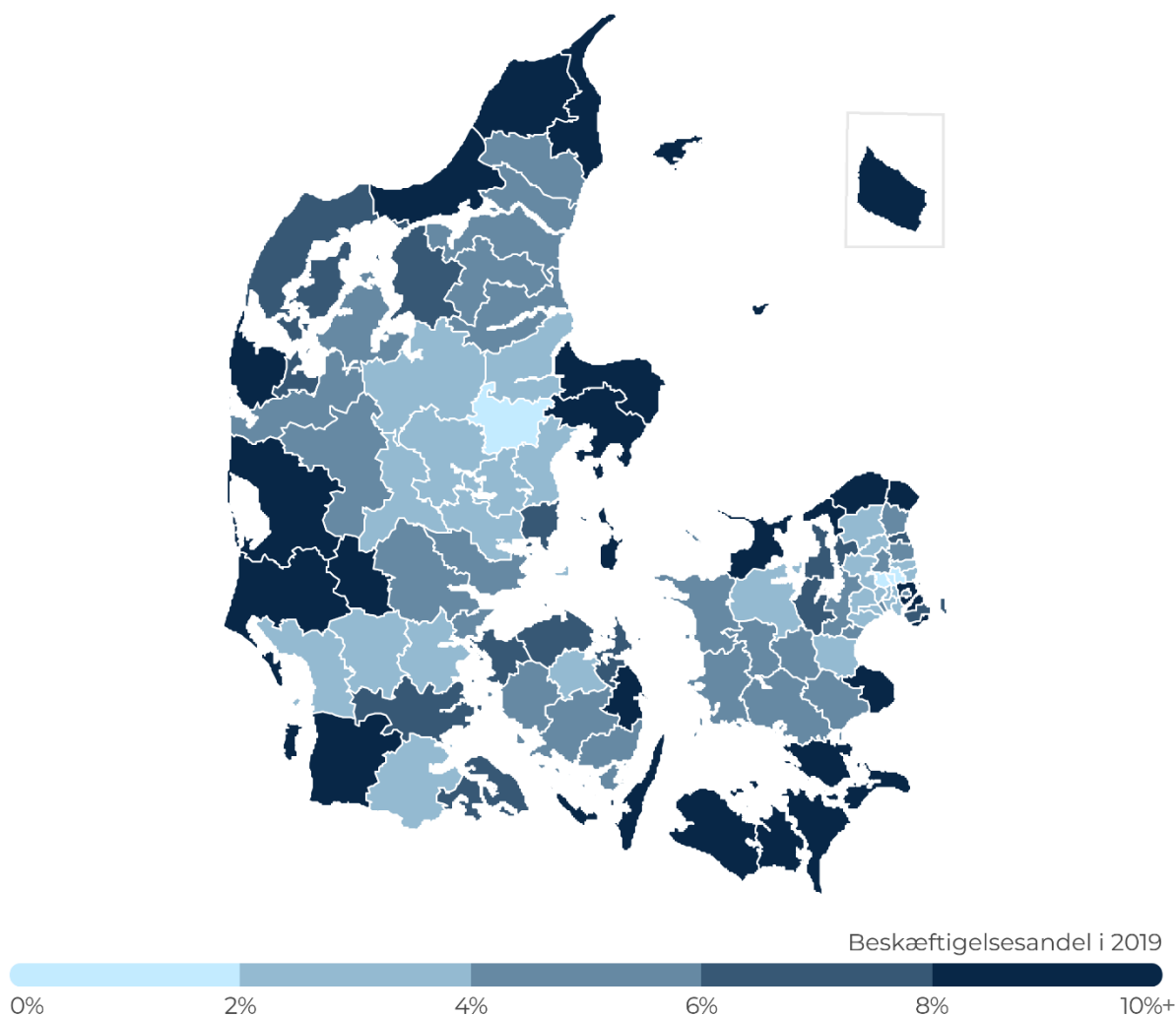

Note: Opgjort som de samlede turismeafledte beskæftigelseseffekter, der indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter.

¹⁴ Beskæftigelseseffekten i en given kommune er summen af effekter fra egen turisme, som forbliver i kommunen (intra-effekt), og den effekt kommunen modtager fra andre kommuners turisme (inter-effekt). Bemærk, at turismen i en given kommune ikke kun skaber beskæftigelse i samme kommune, men også i andre kommuner via spredningen af de samlede afledte effekter. Beskæftigelsen opgøres efter arbejdssted og ikke bopæl.

Figur 2.3.2 viser beskæftigelsesandele i kommunerne. Beskæftigelsesandelene viser, hvor stor en effekt turismen har på den samlede beskæftigelse i kommunerne. Turismen havde især haft stor betydning for beskæftigelsen i små ø-kommuner som Fanø, Læsø, Samsø og Ærø.

Figur 2.3.2 Beskæftigelsesandele i kommunerne i 2019

Note: Opgjort som de samlede turismeafledte beskæftigelseseffekter, der indeholder både direkte, indirekte og inducerede effekter.

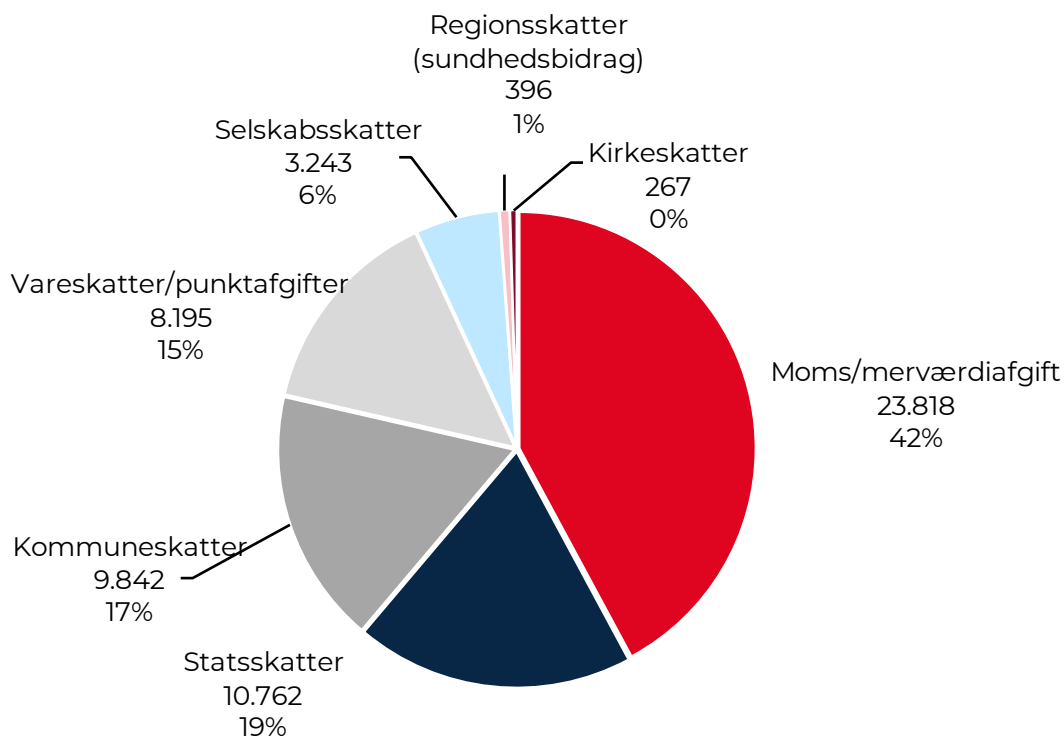
2.4 Skatteindtægter

Når turister bruger penge, skaber de et skattegrundlag for den offentlige sektor. Provenuet kommer fra moms og afgifter ved det direkte salg til turisterne og via personskatter¹⁵, som de ansatte i turismeskabte job betaler til stat, region, kommune og kirke. Desuden bidrager virksomhederne via selskabsskatter.

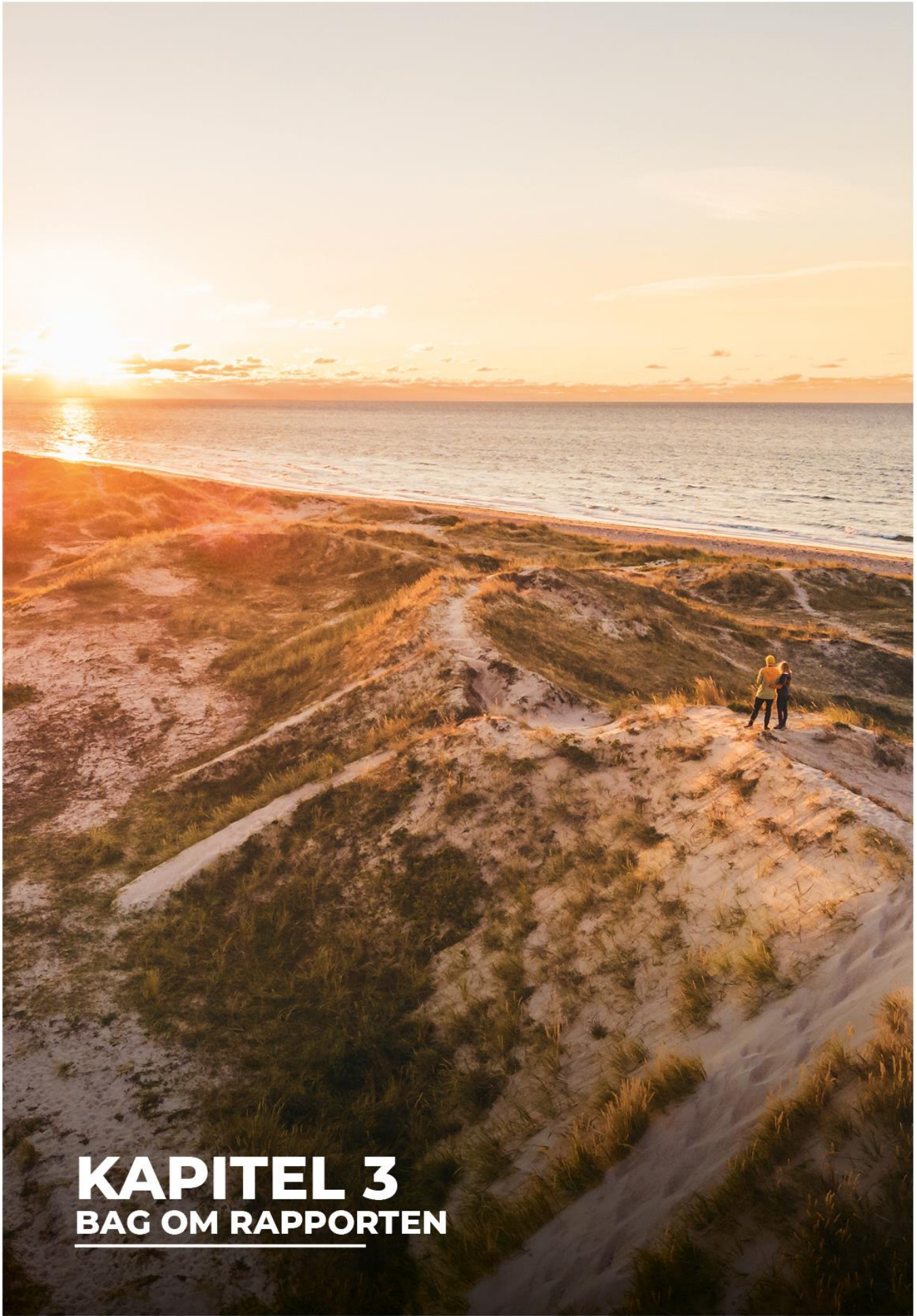
Turismeforbruget genererede et samlet provenu på 56,5 mia. kr. i skatter og afgifter, svarende til 6,2 pct. af det samlede provenu fra disse skatter og afgifter, i Danmark i 2019.

Med 23,8 mia. kr. stod momsindtægterne for den største del af skatteprovenuet fra turismen (42 pct. af de samlede indtægter). Herefter fulgte statsskatter med 10,8 mia. kr. (19 pct.) samt kommuneskatter med 9,8 mia. kr. (17 pct.). Figur 2.4.1 viser turismens samlede effekt på skatter og afgifter.

Figur 2.4.1 Fordeling af skatter og afgifter afledt af turismen i 2019, mia. kr.

¹⁵ Skatterne inkluderer ikke grundskyld og ejendomsskatter.

KAPITEL 3
BAG OM RAPPORTEN

3. Bag om rapporten

Formålet med "Turismens økonomiske betydning 2019" er at beregne det samlede turismeforbrug i Danmark samt afdække, hvilke samfundsøkonomiske effekter i form af bl.a. beskæftigelse, som forbruget medfører. I dette kapitel gennemgås metoderne mere detaljeret, og der redegøres for brugen af datakilder, usikkerheder mv.

Rapporten følger de internationale standarder for et turismesatellitregnskab (TSA) til belysning af turismeforbruget og anvender den økonomiske model LINE til beregning af de samfundsmæssige effekter.¹⁶

Figuren nedenfor giver et overblik over, hvilke nøgletal rapporten frembringer på grundlag af hhv. turismesatellitregnskabet og LINE-modellen.

3.1 Beregning af turismeforbrug

Døgnforbruget og overnatningstallene danner basis for beregning af det samlede turismeforbrug, men der sker en yderligere bearbejdning af data i forbindelse med udarbejdelse af satellitregnskabet:

1. VisitDenmark indhenter detaljerede data om døgnforbrug og overnatninger, der sendes til Center for Regional- og Turismeforskning, CRT
2. På baggrund af data fra nationalregnskabet estimerer CRT det turismeforbrug, der ikke dækkes af VisitDenmarks turistundersøgelser¹⁷
3. CRT konsoliderer VisitDenmarks resultater med nationalregnskabet¹⁸ og fordeler turismeforbruget på produkter i overensstemmelse med klassifikationen for TSA.

Disse trin betyder, at VisitDenmarks estimat af turismeforbruget, baseret på de oprindelige data for døgnforbrug og overnatninger, ikke er helt identisk med forbruget i det af CRT beregnede satellitregnskab.

3.1.1 Beregning af døgnforbrug

Beregningen af døgnforbrug bygger primært på VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017, hvor der spørges til 15 forbrugskomponenter. I Turistundersøgelsen blev der foretaget ca. 14.000 personlige interview med turister på hoteller, feriecentre, campingpladser, vandrerhjem, i lejede feriehus og lystbådehavne. Af disse var 9.700 udenlandske turister. Interviewstederne blev udtrukket af Danmarks Statistik, og undersøgelsen er repræsentativ for turismen i Danmark på de fem overnatningsformer. I Turistundersøgelsen svarer

¹⁶ Både det regionale turismesatellitregnskab og turismemodulet i LINE er udviklet for VisitDenmark af Center for Regional- og Turismeforskning (CRT) ved seniorforsker, ph.d. Jie Zhang og professor Bjarne Madsen.

¹⁷ Det vedrører forbrug til rejsebureauer, rejsearrangører og turistbureauer i forbindelse med billetter, transport og pakkerejser i Danmark.

¹⁸ Eksempelvis overestimerer Turistundersøgelsen forbruget på overnatningsproduktet hoteller i forhold til nationalregnskabet opgørelse. Derfor nedskaleres VisitDenmarks resultater, så de er i overensstemmelse med nationalregnskabet niveau.

turisterne på, hvor mange penge de bruger, og på hvad. En samlet oversigt over kilder til døgnforbrug kan ses i appendiks 13.

Turistundersøgelsen bruges til at beregne døgnforbrug på overnatningsformerne hotel-forretning, hotel-ferie, camping, vandrerhjem, lejet feriehus og lystbådehavn. For hver overnatningsform beregnes døgnforbruget på nationalitet og region. VisitDenmark har dog sat som krav, at der skal være mindst 20 interview, før et døgnforbrug kan accepteres. Dette betyder, at beregning af døgnforbrug på hver overnatningsform sker trinvis på følgende måde:

1. Først beregnes et døgnforbrug for hver region for hver nationalitet. Er der 20 interview inden for regionen for den enkelte nationalitet, beregnes et døgnforbrug.
2. Hvis kravet om 20 observationer ikke er opfyldt i en bestemt region, deles Danmark op i Region Hovedstaden og "resten af landet". Hvis der er 20 eller flere interview på nationaliteten i "resten af landet", bliver turisterne tildelt et "uden for Region Hovedstaden" døgnforbrug.
3. Hvis der stadig eksisterer kombinationer af overnatningsformer og nationaliteter, der ikke har fået tildelt et døgnforbrug, beregnes dette på hele landet. Hvis der er 20 interview på hele landet, bruges dette landsgennemsnit på de regioner, som mangler et døgnforbrug.
4. Er der ikke 20 interview på landsplan, bliver døgnforbruget for nationaliteten gennemsnittet for verdensdelen eller udlandet i alt på overnatningsformen, hvis reglen om de 20 interview stadig ikke er opfyldt.

Overstående metode er brugt i TSA-sammenhænge, og disse døgnforbrug bruges for hver overnatningsform og nationalitet. Appendiks 7 viser døgnforbruget. Tabellen viser kun døgnforbrug for kombinationer med 20 observationer i hver celle fra Turistundersøgelsen 2017. I praksis er de blanke felter i tabellen udfyldt med det gennemsnitlige udenlandske døgnforbrug for en given overnatningsform i en given region som nævnt ovenfor.

3.1.2 Beregning af døgnforbrug for erhvervsturisme

For nogle typer erhvervsturister fanger Turistundersøgelsens døgnforbrug ikke det samlede forbrug præcist, da en del udgifter betales af arbejdsgiver før eller efter rejsen. Det gælder f.eks. kongres- og konferencegæster, messedeltagere, faglige studierejser og belønningsrejser. VisitDenmark estimerer dette ekstra forbrug - det såkaldte MICE-tillæg¹⁹ - og lægger det oven i døgnforbruget. MICE-tillægget er forskelligt for de forskellige typer af formål med erhvervsrejsen og tillægges ca. halvdelen af erhvervsovernatningerne. Tillægget afspejler således mødespecifikke udgiftsposter, som arrangørerne har haft i forbindelse med mødet. MICE-tillægget udgør i gennemsnit ca. en femtedel af det samlede døgnforbrug for forretningsgæster på hotel.

¹⁹ MICE står for meetings, incentives, conventions, exhibitions, og afspejler den del af erhvervsturismen, der vedrører møder.

3.2 Beskrivelse af turismesatellitregnskabet

Analyserne af turismeforbruget i denne rapport er udarbejdet i henhold til retningslinjerne for turismesatellitregnskaber, der knytter turismen til nationalregnskabet.

Det danske turismesatellitregnskab følger de internationale anbefalinger til turismesatellitregnskaber fra UNWTO (verdensturismeorganisationen), OECD og Eurostat, og opfylder kriterierne for et regionalt turismesatellitregnskab (RTSA). Det officielle turismesatellitregnskab indeholder en række tabeller, hvoraf flere indgår i denne rapport. Tabel 3.2.1 viser de tabeller, der indgår. Tabel 1-6 er de vigtigste.

Tabel 3.2.1. Officielle tabeller i et turismesatellitregnskab			
Tabel	Beskrivelse	Note	Indgår i dansk RTSA
1	Indgående turisme (udlændinge i Danmark)	En del af den samlede efterspørgsel – en del af eksporten	Ja
2	Indenlandsk turisme (danskere i Danmark)	En del af danskernes private forbrug	Ja
3	Udgående turisme (danskere i udlandet)	Ikke knyttet til andre TSA-tabeller – en del af importen	Delvist
4	Internt turismeforbrug	Sammenlægning af tabel 1 og 2 og tilføjelse af indenlandske forretningsrejser	Ja
5	Produktion af turismevarer	F.eks. produkter og serviceydelser af turismespecifikke brancher, men også andre	Ja
6	Internt udbud og turismeforbrug pr. produkt	Sammenlægning af tabel 4 og 5	Ja
7	Beskæftigelse	Antal beskæftigede i turismespecifikke brancher – dvs. set fra udbudssiden	Ja
8	Investeringer	Investeringer i turismespecifik fast realkapital - f.eks. hoteller, restauranter m.v.	Nej
9	Offentligt turismeforbrug	Offentligt forbrug til turismespecifikke formål – f.eks. markedsføring, turistinformation, markedsresearch o. lign.	Nej
10	Ikke-monetære indikatorer	Antal ankomster, overnatninger, og overnatningssteder	Ja

Resultaterne fra turismesatellitregnskabet opstillet på denne måde kan ses i appendiks 11.

3.2.1 Nationalregnskab og døgnforbrug

Ideen med turismesatellitregnskabet er at sørge for, at resultaterne er i overensstemmelse med de officielle tal for et lands økonomi, som findes i nationalregnskabet. Man sammenholder oplysninger om turisternes efterspørgsel med tal for udbud og efterspørgsel i dansk økonomi. I de tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse, "vinder" nationalregnskabets data, f.eks. må turisternes totale forbrug på hoteller, der af Visit-Denmark beregnes ved at gange hoteldøgnforbruget med antallet af overnatninger på hoteller, ikke overstige nationalregnskabets opgørelse af det samlede forbrug på hotellerne. I så fald må det beregnede døgnforbrug være for højt og vil blive nedjusteret.

3.2.2 Efterspørgselssiden

På efterspørgselssiden beregnes turismeforbruget set fra turistens side. Dette gøres ved at gange antallet af overnatninger med et gennemsnitligt døgnforbrug. Denne rapport arbejder med 14 forskellige typer af overnatningsformer: Hotel (opdelt på forretning og ferie), camping, vandrerhjem, feriehus (opdelt på lejet,

lånt og eget), feriecenter, lystbådehavn, festival, krydstogt, lejet helårsbolig, overnatning hos familie/venner og endagsturisme (hvert endagsbesøg tæller som et døgn/én overnatning).

I appendiks 12 og 13 findes en oversigt over hvilket datagrundlag, der ligger til grund for oplysningerne på efterspørgselsiden (overnatninger og døgnforbrug) for de forskellige overnatningsformer. Oversigten angiver endvidere graden af usikkerhed for hver overnatningsform.

Overnatningstallene kommer fra en række forskellige kilder. De kommercielle overnatningsformer er bedst belyst, idet de i vidt omfang er omfattet af Danmarks Statistiks overnatningsstatistik. Oplysninger stammer fra forskellige kilder.

Opgørelsen af **dansk endagsturisme** kræver en præcis afgrænsning af denne turismeform, da definitionen heraf har meget stor betydning for omfanget af endagsturismen. Metoden beskrives kort nedenfor. Kilden til dansk endagsturisme - både ferie- og forretningsrelateret - er DTU's Transportvaneundersøgelse. Endagsrejser er kategoriserede som enten ferie- eller forretningsrelaterede på baggrund af undersøgelsens opdeling efter rejseformål. DTU's undersøgelse er en stikprøve, og for visse kommuner er der et begrænset antal interview pr. år – især for forretningsrejsende på kommuneniveau. For at sikre soliditet i analysen beregnes endagsrejser som flerårige glidende vægtede²⁰ gennemsnit. For ferierejser bruges et treårigt glidende vægtet gennemsnit (2017-2019). For forretningsrejser bruges et femårigt glidende vægtet gennemsnit (2015-2019).

Fordelingen på kommuner er sket på baggrund af et 11-årigt glidende gennemsnit (2009-2019). Der er beregnet en kommunematrix, der viser bopæls- og destinationskommune. Antal rejser på kommune-niveau beregnes ved at gange de nationale rejser på kommunematrixen.

Definitionen af turisme er, at man opholder sig uden for sit normale miljø. I VisitDenmarks beregning af dansk endagsturisme betyder det, at kun endagsrejser uden for turistens bopælskommune indgår. Dog er det for endagsturisme besluttet, at borgere fra Frederiksberg, der tager til Københavns Kommune, ikke er turister og vice versa. Desuden er endagsbesøg defineret som minimum tre timers varighed inklusive transport og med minimum en times ophold på destinationen. Samlet svarer antallet af endagsferieture til, at hver dansker i gennemsnit tog 8,6 af disse om året.

Døgnforbruget er i overvejende grad indsamlet ved hjælp af VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017. Der spørges i undersøgelsen til forbruget på en række forbrugskomponenter, og vha. disse oplysninger kan man danne sig et billede af, på hvilke varer og i hvilke brancher turisterne lægger deres penge. Idet der spørges til økonomisk rejsegruppe og opholdslængde kan forbruget fordeles ud på personligt forbrug pr. døgn i overensstemmelse med overnatningsstatistikken.

3.2.3 Udbudssiden

Oplysningerne fra udbudssiden – dvs. fra virksomhedernes side – stammer primært fra nationalregnskabet. De anvendte oplysninger om turismeudbuddet kategoriseres i satellitregnskabet i tre hovedkategorier: (1) turismeprodukter, (2) turismerelaterede produkter (detailhandel o. lign.) og (3) andet.

I appendiks 14 findes en oversigt over, hvilke produkter og brancher der regnes som hhv. "turisme" og "turismerelaterede".

I nationalregnskabet udarbejdes en række såkaldte input/output-tabeller, der beskriver det økonomiske kredsløb i Danmark – dvs. hvordan penge og ressourcer bevæger sig rundt mellem brancher, det private og offentlige erhvervsliv mv. Den regionale og kommunale nedbrydning af nationalregnskabstal, beskæftigelsestal mv. i turismesatellitregnskabet sker på basis af CRT's samfundsøkonomiske model, SAM-K, bl.a. med input fra Danmarks Statistik.

²⁰ Vægtene halveres hvert år bagud.

3.3 Ændringer i data og metode siden sidste rapport

3.3.1 Dataændringer og nye data

I forhold til "Turismens økonomiske betydning 2018" er der sket nogle dataændringer, der gør, at man ikke kan sammenligne resultaterne fra denne rapport, og at det ikke giver mening at lave tidsserier. Dette er årsagen til, at nærværende rapport kun dækker 2019.

Ændringerne er beskrevet i det følgende.

3.3.2 Nye data for små hoteller o.l. og campingpladser

En dataopdatering af overnatninger på små overnatningssteder opjusterer hotelturisters turismeforbrug. "Overnatninger på mindre hoteller og campingpladser" indsamles nu hvert år i stedet for hvert femte år. Før blev disse overnatninger opregnet på baggrund af undersøgelsen i 2016, hvor udviklingen i overnatninger på små overnatningssteder antog at følge udviklingen i store hotellers overnatninger. Opjusteringen er dermed udtryk for, at små hoteller, B&B o.l. havde højere vækst end de store hoteller fra 2016 til 2019. Campingturisters forbrug er marginalt berørt af ændringen, da de store campingpladser stadig fylder langt størstedelen.²¹

Da undersøgelsen vedrører alle overnatningsvirksomheder i CVR med 10-39 senge, udgår overnatningsformen "bondegårdsferie" som kategori i denne rapport. Dette skyldes, at størstedelen af virksomheder i bondegårdsferiekategorien jf. VisitDenmarks GuideDanmark-database har over 10 senge og tælles dermed i undersøgelsen af små overnatningssteder. Desuden har den hidtil anvendte bondegårdsferie-undersøgelse ikke været opdateret i en årrække.

Som noget nyt har VisitDenmark desuden modtaget data for små hoteller o.l. og campingpladser på kommuneniveau, hvilket kan give noget forskydning i de kommuner, hvor små overnatningssteder udgør en særlig stor eller lille andel af overnatningstallene, hvis man sammenligner ny og gammel metode.

3.3.3 Nye data for overnattende udenlandske familie/venner

En dataopdatering af overnattende familie/venner fra udlandet opjusterer turismeforbruget marginalt, men giver nogle forskydninger mellem nationaliteter og kommuner, som nu opgøres mere detaljeret. Bl.a. er turismeforbruget i forbindelse med tyske og britiske familie-/vennebesøg lavere end i sidste års rapport, mens amerikanske og hollandske er højere. Sidste års rapport var dog baseret på en ældre undersøgelse, så de nye fordelinger vurderes at være mere korrekte.

I alt er der nu data for 30 nationaliteter og 97 kommuner mod i 20 nationaliteter og 91 kommuner i den tidligere version. Dette har været muligt gennem vejede gennemsnit af resultater fra undersøgelserne "Ferie- og forretningsrejser" 2012-2018. Den nyeste undersøgelse er brugt til at beregne det overordnede niveau af overnatninger, døgnforbrug og omsætning, mens data for nationaliteter og kommuner er beregnet som vejede fordelinger fra alle undersøgelser for at opnå en større stikprøve og sikkerhed. Af hensyn til aktualiteten vejer nyeste år tungest.

Da udenlandske familier/venner i undersøgelsen ikke spørges til forbrugsprodukter, er der derfor anvendt Danmarks Statistiks forbrugsundersøgelse til at inddele forbruget i specifikke vare-/tjenestegrupper. Herved antages danskernes udenlandske familier og venner at have samme forbrugsmønster som danske husholdningers private forbrug.

²¹ <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=35104>

3.3.4 Modelforbedringer og fejlrettelser i beregning af afledte effekter

I forbindelse med CRT's kvalitetssikring af overgangen til et nyt datahåndteringssystem har man forbedret modellen og rettet nogle fejl, der har betydning for udregningen af de afledte effekter. Her er de vigtigste forhold nævnt.

Der er blevet rettet en fejl i den gamles models personskattesatser, f.eks. i kommune- og kirkeskatten. Den tidligere model undervurderede således turisternes skattebidrag, men overvurderede samtidig turismens økonomiske og beskæftigelsesmæssige inducerede effekt. Når de ansatte i de turismeskabte job betaler en lavere skat, pga. den for lavt satte skattesats, vil en større del af deres indkomst alt andet lige gå til privatforbrug og skabe en højere induceret effekt. Sammenligner man med de nationale genberegnete totaleffekter i 2018 var personskatter ca. undervurderet med 6 mia. kr., mens turismeskabte job var overvurderet med 6.000 årsværk.

Der var i sidste års rapport byttet om på nationalitetsgrupperne "Øvrige Asien" og "Øvrige Amerika", hvilket nu er rettet.

Modelforbedringer inkluderer:

- Øget regnekraft giver nu mere præcise beregninger gennem øget antal iterationer i kommunernes intra- og interregionale handel.
- Forbedring af modellens fremskrivninger af f.eks. beskæftigelsen på brancheniveau samt eksport og import, herunder turistindtægter og -udgifter.
- De afledte effekter af dansk erhvervsturisme, som er en del af forbrug i produktion, beregnes nu mere præcist. I mellemregningerne påvirkes effekterne af virksomhedernes andel af råvareforbruget af turismerelaterede varer. Udregningerne er bl.a. forbedret ved at anvende personindkomst til at fordele turismeproduktion ud på kommuner i stedet for personindkomst og virksomheders profit, som i nogle tilfælde gav negative fortegn.

3.4 Usikkerhed i turismeøkonomiske beregninger

De største usikkerheder er knyttet til opgørelsen af turismeeffekter på lokalt niveau, idet en stor del af oplysningerne fra såvel efterspørgsels- som udbudssiden ikke er lokalt fordelte.²²

En række usikkerheder er indbygget i data, ligesom der kontinuerligt sker forbedringer af de metodikker, der anvendes. Desuden arbejder LINE-modellen løbende med opdatering af nationalregnskabstidsserier og fremskrivninger for ikke-endelig data af bl.a. antal fuldtidsbeskæftigede og værditilvækst vha. den makroøkonomiske model ADAM. På nuværende tidspunkt er 2017 det seneste endelige referenceår i nationalregnskabet.

En central antagelse bag beregning af forbruget i kommunerne er, at hele turistens forbrug finder sted i den kommune, hvor turisten overnatter (eller slutdestinationen for endagsrejsende). Dette er naturligvis ikke altid korrekt. En følge af den antagelse er, at kommuner med stor tiltrækningskraft på overnattende turister med bopæl i andre kommuner - i kraft af f.eks. attraktioner - alt andet lige undervurderes i opgørelserne.

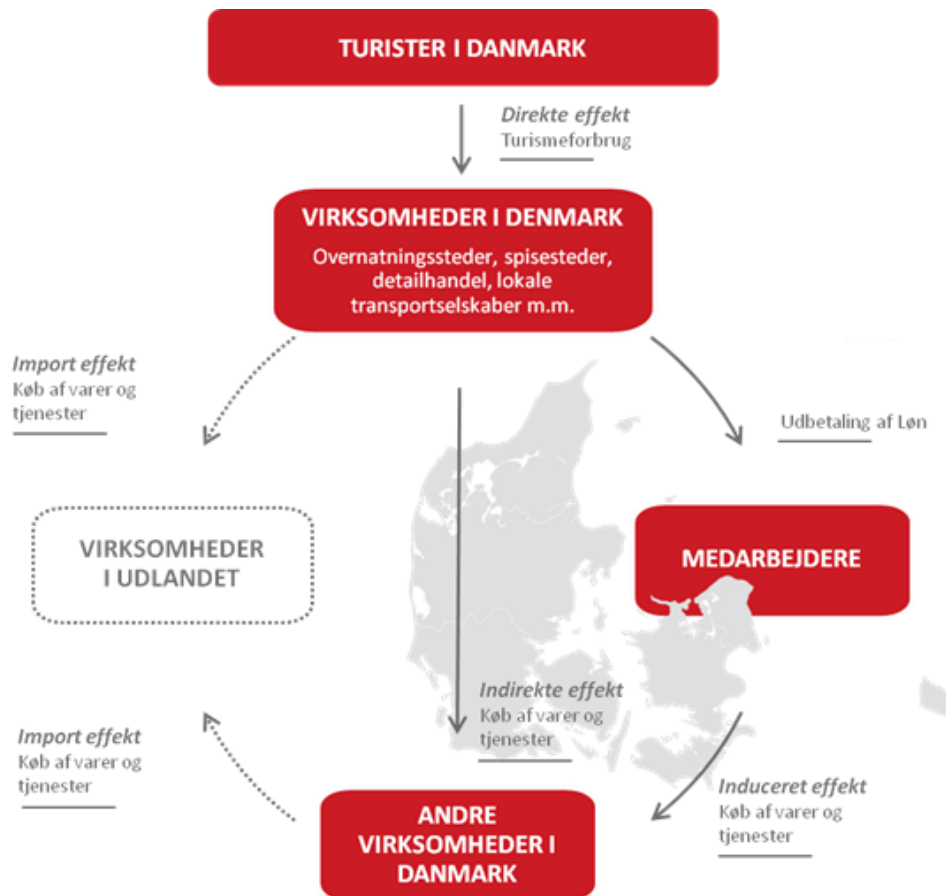
VisitDenmark og CRT arbejder løbende på at forbedre metoden for at kunne give det mest retvisende billede af turismen. Dette giver ændringer i niveauerne for nøgletallene - især på regionalt og lokalt niveau.

²² At udarbejde et satellitregnskab for turisme samt beregne de afledte effekter af turismen helt ned på kommunalt niveau kræver antagelser, som giver anledning til forbehold. Det danske satellitregnskab på kommuneniveau er en udfordring, idet data fra nationalregnskabet på produktniveau sjældent er geografisk opdelt. Derfor fordeler CRT og Danmarks Statistik bl.a. omsætningen på kommuner vha. estimeringsmetoder. En af metoderne er at anvende lønsummen på arbejdsstederne til at fordele en branches omsætning.

3.5 Beregning af afledte effekter i LINE-modellen

Turismens afledte effekter er ikke en del af satellitregnskabet. VisitDenmark beregner de afledte effekter vha. LINE-modellen²³, som bygger på data fra satellitregnskabet. Figur 3.5.1 illustrerer, hvordan og hvor de forskellige effekter opstår.

Figur 3.5.1 Det turismeøkonomiske flow af effekter

Udgangspunktet er turistens direkte forbrug i forskellige virksomheder. Virksomhederne tilhører en lang række brancher, og i hver branche kan en større eller mindre andel af den samlede omsætning tilskrives turismeforbrug, f.eks. har hoteller en stor del af omsætningen fra turister, mens detailhandlen har en mindre. De virksomheder, som turistene har brugt penge i, køber råvarer og andet i andre virksomheder, som således også påvirkes af det oprindelige turismeforbrug. Dette kaldes den *indirekte effekt*. Desuden udbetaler virksomhederne løn til sine medarbejdere, som anvender en del af denne til forbrug. Dette kaldes den *inducerede effekt*. Endelig er der en del af omsætningen, som bliver anvendt til *import*, og som derfor forsvinder ud af den danske økonomi. På engelsk kaldes dette "leakage" – lækage.

²³ VisitDenmark anvender LINE-modellen, fordi den er kommunalt baseret og dermed mere anvendelig til analyser på kommunalt og regionalt niveau end andre makroøkonomiske modeller, som f.eks. ADAM-modellen, der er nationalt baseret.

3.5.1 LINE-modellens multiplikatorer

Alle effekterne kan kobles sammen, og den såkaldte tekniske multiplikator kan beregnes:

$$\text{Teknisk multiplikator} = \frac{\text{Direkte} + \text{indirekte} + \text{induceret} - \text{import}}{\text{Direkte}}$$

Den tekniske multiplikator viser, hvor meget den direkte effekt bliver ganget op, når den siver ud i økonomien. Til at beregne disse effekter anvendes en økonomisk model²⁴.

Ud over den tekniske turismemultiplikator anvender VisitDenmark såkaldte turismemultiplikatorer, der relaterer turismeomsætningen (mio. kr.) til den turismeafledte beskæftigelse (fuldtidsbeskæftigede), værditilvækst (mio. kr.) og skatteprovenu (mio. kr.). VisitDenmarks turismemultiplikatorer er ikke multiplikatorer i gængs forstand, men forholdstal mellem omsætning og afledte effekter. De opgøres således:

$$\text{Multiplikator} = \frac{\text{Samlet turismeafledt effekt}}{\text{Samlet turismeforbrug}}$$

VisitDenmark anvender bl.a. turismemultiplikatorerne til at analysere, hvordan ændringer i turisme-forbruget forplanter sig i samfundet gennem ændringer i jobskabelse, værditilvækst og skatteindtægter.

²⁴ CRT publicerede i 2016 notatet "En introduktion til multiplikatorer inden for området turisme og dansk praksis på området", der uddyber anvendelsen af multiplikatorer med udgangspunkt i litteraturen på området, og bl.a. analyserer historiske TSA-multiplikatorer. Herudover analyseres, hvilke faktorer, der påvirker størrelsen af turismemultiplikatorer i danske regioner og kommuner. Notatet egner sig til læsere med interesse i analyse af turismeøkonomiske effekter.

APPENDIKS

Appendiks

Appendiks 1. Turismeforbrug i kommunerne

Turismeforbrug og turismeandel, Region Hovedstaden 2019

	Turismeforbrug				Samlet udbud af varer og tjenester mio. kr.	Turismeandel af samlet udbud pct.
	I alt	Kommercielle overnatningsformer	Ikke-kommercielle overnatningsformer mio. kr.	Endagsrejsende		
Hele regionen	56.050	35.431	5.024	15.595	2.435.398	2,3
Albertslund	196	60	52	84	28.563	0,7
Allerød	143	26	12	105	28.847	0,5
Ballerup	485	202	65	218	110.189	0,4
Bornholm	3.083	2.381	540	162	31.193	9,9
Brøndby	475	241	76	157	45.012	1,1
Dragør	214	134	14	66	5.078	4,2
Egedal	249	17	97	135	23.613	1,1
Fredensborg	443	111	43	290	26.331	1,7
Frederiksberg	1.555	842	252	461	67.434	2,3
Frederikssund	911	228	311	373	30.255	3,0
Furesø	385	105	62	219	23.414	1,6
Gentofte	1.061	387	256	419	148.081	0,7
Gladsaxe	382	48	124	209	147.685	0,3
Glostrup	435	210	31	195	35.806	1,2
Gribskov	1.809	736	656	417	21.267	8,5
Halsnæs	909	316	373	220	20.871	4,4
Helsingør	1.916	918	148	850	37.697	5,1
Herlev	214	62	48	104	33.153	0,6
Hillerød	755	228	91	437	55.963	1,3
Hvidovre	599	285	83	231	52.878	1,1
Høje-Taastrup	623	217	149	257	76.379	0,8
Hørsholm	487	180	41	266	21.443	2,3
Ishøj	170	96	23	51	14.715	1,2
København	35.011	25.493	1.083	8.435	1.133.504	3,1
Lyngby-Taarbæk	676	280	76	320	60.427	1,1
Rudersdal	876	381	218	276	56.773	1,5
Rødovre	242	125	32	85	23.974	1,0
Tårnby	1.679	1.115	51	513	66.167	2,5
Vallensbæk	66	8	17	42	8.686	0,8

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hotel, camping, vandrerhjem, feriecenter, lystbådehavne, festival, krydstogt, lejet feriehus og lejet helårsbolig.

Ikke-kommercielle overnatningsformer: Eget sommerhus, lånt sommerhus, familie/venner.

Turismeforbrug og turismeandel, Region Sjælland 2019

	Turismeforbrug				Samlet udbud af varer og tjenester mio. kr.	Turismeandel af samlet udbud pct.
	I alt	Kommercielle overnat- ningsformer	Ikke- kommer- cielle overnat- ningsformer	Endags- rejsende		
		mio. kr.				
Hele regionen	13.538	6.041	2.638	4.859	590.257	2,3
Faxe	330	162	70	99	22.375	1,5
Greve	427	82	143	203	29.626	1,4
Guldborgsund	1.691	1.132	313	245	38.238	4,4
Holbæk	572	151	149	271	41.816	1,4
Kalundborg	826	327	231	268	85.049	1,0
Køge	660	239	43	378	49.016	1,3
Lejre	308	88	97	123	15.582	2,0
Lolland	1.152	677	249	225	31.864	3,6
Næstved	899	327	124	448	47.298	1,9
Odsherred	1.576	569	616	390	22.127	7,1
Ringsted	390	142	24	224	26.189	1,5
Roskilde	1.692	842	133	717	66.244	2,6
Slagelse	1.168	472	157	539	52.779	2,2
Solrød	126	10	32	83	10.761	1,2
Sorø	340	122	41	177	15.602	2,2
Stevns	393	174	61	157	9.973	3,9
Vordingborg	989	522	153	313	25.720	3,8

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hotel, camping, vandrerhjem, feriecenter, lystbådehavne, festival, krydstogt, lejet feriehus og lejet helårsbolig.

Ikke-kommercielle overnatningsformer: Eget sommerhus, lånt sommerhus, familie/venner.

Turismeforbrug og turismeandel, Region Syddanmark 2019

	Turismeforbrug				Samlet udbud af varer og tjenester mio. kr.	Turismeandel af samlet udbud pct.
	I alt	Kommercielle overnatningsformer	Ikke-kommercielle overnatningsformer	Endagsrejsende		
		mio. kr.				
Hele regionen	28.910	17.057	3.442	8.411	1.137.308	2,5
Assens	522	237	155	129	29.417	1,8
Billund	2.134	1.509	93	532	72.873	2,9
Esbjerg	1.687	782	123	781	109.930	1,5
Fanø	762	658	75	30	2.292	33,3
Fredericia	974	401	88	485	84.467	1,2
Faaborg-Midtfyn	564	329	87	149	33.791	1,7
Haderslev	1.252	525	176	551	35.871	3,5
Kerteminde	479	190	213	76	23.555	2,0
Kolding	1.774	878	217	679	108.327	1,6
Langeland	826	727	71	28	10.950	7,5
Middelfart	1.180	581	122	477	32.876	3,6
Nordfyns	545	376	113	56	18.994	2,9
Nyborg	790	389	48	353	20.556	3,8
Odense	2.203	1.008	299	896	170.874	1,3
Svendborg	941	480	195	266	36.291	2,6
Sønderborg	1.919	1.135	204	580	75.654	2,5
Tønder	1.998	1.462	139	397	35.313	5,7
Varde	4.387	3.644	425	318	40.238	10,9
Vejen	434	134	61	239	37.098	1,2
Vejle	2.423	1.058	364	1.001	94.337	2,6
Ærø	235	194	12	29	3.495	6,7
Aabenraa	881	361	163	357	60.111	1,5

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hotel, camping, vandrerhjem, feriecenter, lystbådehavne, festival, krydstogt, lejet feriehus og lejet helårsbolig.

Ikke-kommercielle overnatningsformer: Eget sommerhus, lånt sommerhus, familie/venner.

Turismeforbrug og turismeandel, Region Midtjylland 2019

	Turismeforbrug				Samlet udbud af varer og tjenester mio. kr.	Turismeandel af samlet udbud pct.
	I alt	Kommercielle overnattingsformer	Ikke-kommercielle overnattingsformer	Endagsrejsende		
		mio. kr.				
Hele regionen	23.569	12.987	3.614	6.968	1.278.042	1,8
Favrskov	168	53	39	76	44.003	0,4
Hedensted	775	400	159	215	40.414	1,9
Herning	1.595	731	159	705	87.724	1,8
Holstebro	1.080	664	163	253	54.161	2,0
Horsens	1.090	393	149	548	84.284	1,3
Ikast-Brande	421	147	63	210	62.507	0,7
Lemvig	855	590	188	76	26.275	3,3
Norrdjurs	1.164	667	229	268	26.031	4,5
Odder	389	212	91	85	12.252	3,2
Randers	589	239	128	222	66.139	0,9
Ringkøbing-Skjern	3.770	2.970	383	417	101.916	3,7
Samsø	276	209	47	19	2.780	9,9
Silkeborg	1.264	653	193	418	71.491	1,8
Skanderborg	800	458	123	219	58.587	1,4
Skive	683	355	179	150	38.051	1,8
Struer	304	165	44	95	16.165	1,9
Syddjurs	1.625	878	429	317	26.969	6,0
Viborg	900	341	216	342	103.985	0,9
Aarhus	5.822	2.860	630	2.332	354.307	1,6

Note: Kommercielle overnattingsformer: Hotel, camping, vandrerhjem, feriecenter, lystbådehavne, festival, krydstogt, lejet feriehus og lejet helårsbolig.

Ikke-kommercielle overnattingsformer: Eget sommerhus, lånt sommerhus, familie/venner.

Turismeforbrug og turismeandel, Region Nordjylland 2019

	Turismeforbrug				Samlet udbud af varer og tjenester mio. kr.	Turismeandel af samlet udbud pct.
	I alt	Kommercielle overnat- ningsformer	Ikke-kommer- cielle overnat- ningsformer	Endags- rejsende		
		mio. kr.				
Hele regionen	17.031	11.750	1.927	3.354	522.123	3,3
Brønderslev	306	175	40	92	22.586	1,4
Frederikshavn	3.052	2.463	221	367	56.311	5,4
Hjørring	2.700	2.091	320	289	58.856	4,6
Jammerbugt	2.810	2.173	324	314	26.267	10,7
Læsø	210	159	36	15	1.439	14,6
Mariagerfjord	891	544	130	217	43.323	2,1
Morsø	476	388	41	48	16.841	2,8
Rebild	394	153	33	208	21.653	1,8
Thisted	1.431	1.062	217	152	42.776	3,3
Vesthimmerlands	891	524	89	278	31.906	2,8
Aalborg	3.870	2.018	476	1.376	200.165	1,9

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hotel, camping, vandrerhjem, feriecenter, lystbådehavne, festival, krydstogt, lejet feriehus og lejet helårsbolig.

Ikke-kommercielle overnatningsformer: Eget sommerhus, lånt sommerhus, familie/venner.

Appendiks 2. Turismens forretningsområder

Turismeforbrug fordelt på forretningsområde og overnatningsform 2019

	Turismeforbrug			
	I alt	Kyst- og naturturisme	Storby-turisme mio. kr.	Erhvervs- og mødeturisme
Hele landet	139.097	67.542	35.976	35.579
Kommerciel	83.266	39.897	22.953	20.416
Hotel - ferie	22.365	8.136	14.229	-
Hotel - forretning	20.416	-	-	20.416
Feriecentre	2.305	2.167	138	-
Camping	8.117	6.531	1.586	-
Vandrerhjem	2.352	767	1.586	-
Lejet feriehus	19.403	18.913	489	-
Lystbåde	885	778	107	-
Deleøkonomiske platforme	6.093	1.761	4.332	-
Festival	803	793	10	-
Krydstogt	527	50	476	-
Ikke-kommerciel	55.831	27.645	13.023	15.163
Eget feriehus	6.021	5.559	462	-
Lånt feriehus	1.123	1.070	53	-
Familie/Venner	9.501	6.178	3.323	-
Endagsturister - ferie	24.023	14.838	9.185	-
Endagsturister - forretning	15.163	-	-	15.163

Appendiks 3. Samlede antal overnatninger 2019 (1.000)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Australien	Belgien og Luxembourg	Brasilien	Canada	Finland	Frankrig	Holland	Indien	Irland	Italien	Japan	Kina	Norge
Alle overnatninger og endagsbesøg	200.610	124.369	76.241	966	497	310	341	431	1.553	3.288	149	196	1.085	326	516	6.423
Alle overnatninger	126.869	67.968	58.900	966	497	310	341	431	1.553	3.288	149	196	1.085	326	516	4.933
(1.000)	61.250	29.359	31.891	115	222	55	99	216	364	1.575	109	71	394	100	277	2.533
Hotel-ferie	10.272	5.631	4.640	60	77	28	48	104	160	171	56	34	177	56	142	566
Hotel-forretning	7.637	4.606	3.031	35	51	18	33	67	93	116	40	22	104	36	107	340
Feriecentre	3.970	2.804	1.166	1	22	0	1	8	3	212	1	1	3	0	2	334
Camping	11.178	7.932	3.247	2	44	0	1	17	41	383	0	2	22	0	2	336
Vandrerhjem	2.252	1.055	1.197	17	27	9	15	18	65	45	12	13	88	8	25	68
Lejet feriehus	24.936	6.822	18.115	0	0	0	0	0	0	619	0	0	0	0	0	864
Lystbåde	1.005	510	496	0	3	0	0	2	2	28	0	0	0	0	0	26
Andre/ældre undersøgelser	139.360	95.010	44.350	851	275	255	242	215	1.189	1.713	40	125	691	226	238	3.890
Deleøkonomiske platforme	3.653	842	2.810	0	0	0	0	0	229	129	0	0	90	0	44	206
Festival	1.051	865	186	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	66
Bondegårde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krydstogt	998	8	990	30	11	10	44	1	15	10	7	5	40	3	9	1
Eget sommerhus	24.814	24.814	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lånt sommerhus	3.915	3.915	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Familie/venner	31.189	8.166	23.024	821	263	245	198	214	946	1.574	33	120	561	223	185	2.127
Endagsturister - ferie	67.447	50.107	17.340	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.490
Endagsturister - forretning	6.294	6.294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Polen	Portugal	Rusland	Schweiz	Spanien	Storbritannien	Sverige	Sydkorea	Tyskland	USA	Øst Europa i Østrig	Østeuropa i øvrigt	Europa i øvrigt	Amerika i øvrigt	Asien i øvrigt	Andre lande
Alle overnatninger og endagsbesøg	700	372	247	652	913	2.600	11.290	149	28.663	3.789	152	1.615	2.058	699	1.241	5.021
Alle overnatninger	700	372	247	652	913	2.600	3.718	149	22.021	3.789	152	1.615	2.058	699	1.241	3.384
Andre/ældre undersøgelser	226	53	89	301	300	923	1.836	38	19.055	846	98	417	343	95	201	942
Hotel-ferie	80	24	47	117	142	442	588	19	525	435	41	175	154	37	93	44
Hotel-forretning	62	16	28	68	78	316	375	13	307	324	25	125	105	26	77	28
Feriecentre	16	1	1	10	5	27	238	0	216	11	2	8	31	0	8	1
Camping	37	2	2	70	11	33	179	0	1.986	4	17	30	12	2	3	7
Vandrerhjem	26	10	10	31	64	97	88	6	190	71	12	79	40	30	21	12
Lejet feriehus	0	0	0	0	0	0	293	0	15.499	0	0	0	0	0	0	840
Lystbåde	5	0	0	4	0	7	75	0	332	1	1	0	0	0	0	9
Andre/ældre undersøgelser	475	319	159	351	613	1.677	9.453	111	9.607	2.943	54	1.198	1.715	604	1.040	4.079
Deleøkonomiske platforme	0	0	0	0	92	244	111	0	549	327	0	0	0	0	0	791
Festival	0	0	0	0	0	0	59	0	18	0	0	0	0	0	0	43
Bondegårde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krydstogt	2	7	7	8	40	144	5	1	280	217	7	9	8	26	31	10
Eget sommerhus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lånt sommerhus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Familie/venner	472	312	152	343	481	1.289	1.707	110	2.120	2.399	47	1.189	1.707	578	1.009	1.598
Endagsturister - ferie	0	0	0	0	0	0	7.572	0	6.641	0	0	0	0	0	0	1.637
Endagsturister - forretning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Note: 1 endagsbesøg tæller for 1 overnatning.

0 = under 500 overnatninger.

Appendiks 4. Turisternes opholdslængder 2019 (gennemsnitlige antal overnatninger)

	Udlandet i					Belgien og		Canada	Finland	Frankrig	Holland	Indien	Irland	Italien	Japan	Kina	Norge
	I alt	Danmark	alt	Australien	Luxembourg	Brasilien											
Kommerciel turisme	3,4	2,9	4,1								3,9						3,0
Hotel-ferie	1,8	1,6	2,0	2,4	2,1	2,5	2,3	2,2	3,0	2,3	2,1	2,2	2,6	2,1	1,9	1,9	1,7
Hotel-forretning	1,7	1,6	2,0	2,3	1,8	3,6	2,1	1,7	2,5	1,7	3,9	2,1	1,9	2,5	2,7	2,0	2,0
Feriecentre	3,3	3,1	4,0	3,9	4,2	4,2	4,0	4,4	3,5	6,4	3,9	4,0	3,3	4,4	4,0	3,8	3,8
Camping	5,2	6,8	3,2	2,4	2,5	2,1	2,6	2,2	2,3	3,0	2,2	2,8	2,3	2,2	2,3	2,8	2,8
Vandrerhjem	2,0	2,1	2,0	2,2	1,9	2,4	2,4	2,0	2,0	2,2	2,0	2,0	2,3	1,7	1,8	2,0	2,0
Lejet feriehus	8,3	6,7	9,1							8,3						7,7	7,7
Lystbåde	5,0	4,9	5,0	6,4	5,3	5,0	5,1	5,0	5,0	8,1	5,0	5,0	4,6	5,0	5,0	3,2	3,2
Andre/ældre undersøgelser																	
Deleøkonomiske platforme	3,4	2,9	3,6	3,8	3,5	3,8	3,8	3,5	3,5	3,4	2,8	3,5	3,6	2,8	2,8	3,6	3,6
Festival	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Krydstogt	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Eget sommerhus	6,0	6,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	8,0	8,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	4,3	3,1	5,0	5,0	3,8	5,0	7,0	5,3	6,3	4,0	4,0	5,0	6,0	6,9	5,0	3,8	3,8
Endagsturister - ferie	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Endagsturister - forretning	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

	Udlandet i					Storbri- tannien	Sverige	Sydkorea	Tyskland	USA	Østeuropa i		Europa i øvrige	Amerika i øvrige	Asien i øvrige	Andre lande
	Polen	Portugal	Rusland	Schweiz	Spanien						Østrig	øvrige				
Kommerciel turisme							2,0		6,6							5,3
Hotel-ferie	1,9	2,1	2,0	2,4	2,9	2,4	1,5	1,9	2,2	2,0	2,5	2,0	2,0	2,3	2,1	2,3
Hotel-forretning	2,0	1,9	2,2	1,7	2,3	1,8	1,5	2,0	1,6	3,7	1,9	1,9	1,9	3,7	1,9	3,0
Feriecentre	4,5	4,2	3,7	4,0	3,7	3,9	2,9	3,4	4,1	4,2	4,4	4,3	4,5	4,2	4,2	3,8
Camping	2,9	2,4	2,3	2,7	2,3	2,5	2,0	2,1	3,8	2,5	2,6	2,7	2,4	2,1	2,4	2,9
Vandrerhjem	2,3	2,0	2,0	1,9	2,0	2,3	1,5	1,7	2,0	2,5	1,9	2,0	1,9	2,4	1,7	2,2
Lejet feriehus							6,9		9,3							9,4
Lystbåde	4,7	2,9	5,1	5,1	3,6	5,1	2,9	5,0	6,1	5,0	5,4	4,2	4,9	5,0	5,0	4,9
Andre/ældre undersøgelser																
Deleøkonomiske platforme	3,5	3,5	3,5	3,5	3,7	3,3	2,7	2,8	3,9	3,8	3,5		3,5	3,8	2,8	3,8
Festival	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Krydstogt	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Eget sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	14,0	5,0	5,0	3,7	5,6	4,8	3,5	5,0	4,6	5,4	5,1	5,0	8,7	9,0	4,5	6,9
Endagsturister - ferie	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Endagsturister - forretning	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Kilder: Fort hotel, feriecentre, camping, vandrerhjem og lejeferiehus, Danmarks Statistik for Danmark og udlandet i alt. For lystbådehavn og nationalitetsfordeling, herudover Turismeundersøgelsen 2017. Øvrige turismereformer - se appendiks 12.

Appendiks 5. Antal ankomster 2019 (1.000)

	Udlandet i															
	I alt	Danmark	alt	Australien	Belgien og Luxembourg	Brasilien	Canada	Finland	Frankrig	Holland	Indien	Irland	Italien	Japan	Kina	Norge
Alle o.former og endagsbesøg	104.993	74.040	30.953	243	182	79	116	147	367	840	73	62	339	81	187	2.973
Alle overnatningsformer	31.785	17.640	14.146	243	182	79	116	147	367	840	73	62	339	81	187	1.483
Kommerciel turisme	17.752	9.970	7.782	48	101	20	44	106	142	404	44	33	174	46	130	862
Hotel-ferie	5.705	3.423	2.282	24	37	11	21	48	53	75	27	16	69	27	74	332
Hotel-forretning	4.382	2.856	1.526	15	27	5	16	39	38	69	10	10	56	14	40	170
Feriecentre	1.200	906	294	0	5	0	0	2	1	33	0	0	1	0	0	87
Camping	2.161	1.161	1.001	1	18	0	1	8	18	129	0	1	10	0	1	119
Vandrerhjem	1.099	506	593	8	14	4	6	9	32	21	6	7	38	5	14	35
Lejet feriehus	3.002	1.015	1.988	-	-	-	-	-	-	75	-	-	-	-	-	112
Lystbåde	202	103	99	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	8
Andre/ældre undersøgelser	87.774	64.071	23.704	195	81	59	72	41	225	435	29	29	166	35	57	2.111
Deleøkonomiske platforme	898	187	711	-	-	-	-	-	60	31	-	-	33	-	11	43
Festival	263	216	47	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17
Bondegårde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krydstogt	996	8	988	30	11	10	44	1	15	10	5	5	40	3	9	1
Eget sommerhus	4.136	4.136	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	489	489	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	7.251	2.634	4.617	164	69	49	28	40	150	394	24	24	94	32	37	560
Endagsturister - ferie	67.447	50.107	17.340	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.490
Endagsturister - forretning	6.294	6.294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Storbri-tannien															
	Polen	Portugal	Rusland	Schweiz	Spanien	Sverige	Sydkorea	Tyskland	USA	Øststrig	Østeuropa i øvrigt	Europa i øvrigt	Amerika i øvrigt	Asien i øvrigt	Andre lande	
Alle o.former og endagsbesøg	139	96	80	236	247	834	9.009	43	10.200	1.001	59	455	368	127	354	2.017
Alle overnatningsformer	139	96	80	236	278	920	1.471	43	3.657	1.102	59	455	368	127	354	563
Kommerciel turisme	103	26	42	135	120	422	930	20	2.814	340	43	208	165	36	99	127
Hotel-ferie	43	12	23	49	49	182	384	10	238	218	16	89	76	16	44	19
Hotel-forretning	31	8	13	40	33	174	243	6	188	89	13	66	56	7	40	9
Feriecentre	4	0	0	3	1	7	82	0	53	3	0	2	7	0	2	0
Camping	13	1	1	26	5	13	91	0	518	2	7	11	5	1	1	2
Vandrerhjem	12	5	5	16	32	43	61	3	93	28	6	39	20	13	12	5
Lejet feriehus	-	-	-	-	-	-	42	-	1.669	-	-	-	-	-	-	89
Lystbåde	1	0	0	1	0	1	26	0	55	0	0	0	0	0	0	2
Andre/ældre undersøgelser	36	70	37	100	126	413	8.079	23	7.386	661	16	247	204	91	255	1.889
Deleøkonomiske platforme	-	-	-	-	31	86	34	-	98	101	-	-	-	-	-	183
Festival	0	0	0	0	0	0	15	0	4	0	0	0	0	0	0	11
Bondegårde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krydstogt	2	7	7	8	40	144	5	1	280	217	7	9	8	26	31	10
Eget sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lånt sommerhus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Familie/venner	34	62	30	93	86	269	488	22	461	444	9	238	196	64	224	232
Endagsturister - ferie	0	0	0	0	0	0	7.572	0	6.641	0	0	0	0	0	0	1.637
Endagsturister - forretning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Note: 0 = under 500 ankomster.

Kilder: Fort hotel, feriecentre, camping, vandrerhjem og lejeferiehus, Danmarks Statistik for Danmark og udlandet i alt. For lystbådehavn og nationalitetsfordeling, herudover Turismeundersøgelsen 2017. Øvrige turismereformer - se appendiks 12.

Appendiks 6. Gennemsnitlig gruppestørrelse (økonomisk rejsegruppe, antal personer)

	Udlandet i			Belgien og												
	I alt	Danmark	alt	Australien	Luxembourg	Brasilien	Canada	Finland	Frankrig	Holland	Indien	Irland	Italien	Japan	Kina	Norge
Turistundersøgelsen 2017	1,5	1,6	1,5	-	-	-	-	-	-	1,5	-	-	-	-	-	1,5
Hotel-ferie	1,5	1,6	1,4	1,4	1,4	1,5	1,6	1,5	1,4	1,6	-	1,3	1,3	-	1,3	1,4
Hotel-forretning	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	-	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1
Feriecentre	2,4	2,3	2,5	-	2,4	-	-	-	-	2,9	-	-	-	-	-	2,3
Camping	1,9	2,0	1,9	-	-	-	-	-	-	2,0	-	-	-	-	-	2,0
Vandrerhjem	1,3	1,6	1,2	-	-	-	-	-	1,1	1,3	-	-	1,2	-	-	1,3
Lejet feriehus	2,0	1,9	2,1	-	3,2	-	-	-	-	1,9	-	-	-	-	-	1,7
Lystbåde	1,6	1,7	1,5	-	-	-	-	-	-	2,0	-	-	-	-	-	1,4

	Andre lande															
	Polen	Portugal	Rusland	Schweiz	Spanien	Storbri- tannien	Sverige	Sydkorea	Tyskland	USA	Østrig	Østeuropa i øvrige	Europa i øvrige	Amerika i øvrige	Asien i øvrige	Andre lande
Turistundersøgelsen 2017	-	-	-	-	-	-	1,4	-	1,9	-	-	-	-	-	-	-
Hotel-ferie	-	-	-	1,3	1,5	1,3	1,6	-	1,5	1,4	1,6	1,5	1,4	1,3	1,5	-
Hotel-forretning	1,0	-	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	-	1,0	1,1	-	1,0	1,0	1,1	1,0	-
Feriecentre	-	-	-	-	-	-	3,2	-	1,9	-	-	-	-	-	-	-
Camping	-	-	-	-	-	-	2,0	-	1,8	-	-	-	-	-	-	-
Vandrerhjem	-	-	-	-	-	1,0	1,2	-	1,2	1,1	-	-	-	-	-	-
Lejet feriehus	-	-	-	-	-	1,9	1,6	-	2,2	-	-	-	-	-	-	-
Lystbåde	-	-	-	-	-	-	1,4	-	1,6	-	-	-	-	-	-	-

Note: Rejsegrupppestørrelserne beregnet vha. turistundersøgelsen (Hotel, feriecentre, camping, vandrerhjem og lejet feriehus), såfremt der er minimum 20 obs. per nationalitet per overnatningsform.

Kilde: VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017.

Appendiks 7. Turisternes døgnforbrug (kr., afrundet)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Frankrig	Holland	Italien	Norge	Storbritannien	Sverige	Tyskland	USA	Asiatiske lande
Turistundersøgelsen 2017												
Hotel-ferie	2.000	1.600	2.500	2.950	2.100	2.000	3.000	2.800	2.650	1.800	3.150	2.750
Hotel-forretning	2.950	2.650	3.300	3.350	2.650	2.700	3.800	3.250	3.250	2.650	3.500	3.950
Feriecentre	850	850	850	-	650	-	1.200	-	700	650	-	-
Camping	650	650	750	-	650	-	2.000	-	750	600	-	-
Vandrerhjem	1.100	1.150	1.100	1.200	850	900	1.600	1.050	1.600	1.000	1.000	1.450
Lejet feriehus	750	800	750	-	700	-	1.600	1.050	950	650	-	-
Lystbåde	800	750	850	-	450	-	1.950	-	1.200	700	-	-

Note: Døgnforbrug kræver minimum 20 obs. per nationalitet per overnatningsform. Læs evt. mere i afsnit 3.1 om metoden bag de anvendte regionale døgnforbrug til beregning af turismeomsætning
Kilde: VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017.

Appendiks 8. Gruppetøgnforbrug (kr., afrundet)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Frankrig	Holland	Italien	Norge	Storbritannien	Sverige	Tyskland	USA	Asiatiske lande
Turistundersøgelsen 2017												
Hotel-ferie	3.000	2.550	3.600	4.050	3.400	2.550	4.200	3.750	4.100	2.650	4.350	4.000
Hotel-forretning	3.100	2.850	3.450	3.400	2.700	2.750	4.000	3.350	3.350	2.700	3.750	4.050
Feriecentre	2.050	2.050	2.100	-	1.950	-	2.800	-	2.300	1.150	-	-
Camping	1.300	1.250	1.450	-	1.300	-	4.000	-	1.450	1.050	-	-
Vandrerhjem	1.500	1.850	1.250	1.350	1.150	1.050	2.050	1.100	2.000	1.200	1.100	1.650
Lejet feriehus	1.550	1.500	1.550	-	1.400	-	2.750	2.000	1.500	1.500	-	-
Lystbåde	1.250	1.300	1.250	-	900	-	2.700	-	1.650	1.100	-	-

Appendiks 9. Opholdsforbrug pr. gruppe (kr., afrundet)

	I alt	Danmark	Udlandet i alt	Frankrig	Holland	Italien	Norge	Storbritannien	Sverige	Tyskland	USA	Asiatiske lande
Turistundersøgelsen 2017												
Hotel-ferie	7.150	5.750	9.050	15.250	9.900	7.800	9.200	10.950	7.600	7.200	10.500	10.250
Hotel-forretning	6.000	5.350	6.750	7.650	4.700	5.300	8.150	5.800	5.150	4.250	13.650	9.400
Feriecentre	8.000	7.700	8.700	-	14.600	-	11.300	-	6.700	5.200	-	-
Camping	6.200	6.300	6.200	-	6.350	-	17.450	-	4.900	5.050	-	-
Vandrerhjem	3.900	4.600	3.450	3.750	3.400	3.300	4.600	3.300	3.650	3.350	3.700	3.800
Lejet feriehus	10.900	7.500	13.000	-	9.150	-	14.350	15.100	6.900	13.500	-	-
Lystbåde	5.650	5.950	5.600	-	7.050	-	9.350	-	4.500	5.300	-	-

Appendiks 10. Turisternes døgnforbrug fordelt på produkter (pct. andele)

Udlandet i alt

	I alt	Hotel - ferie	Hotel - forretning	Ferie- centre	Camping	Vandrers- hjem	Lejet feriehus	Lejet Lystbåde helårsbolig	Festival	Krydstogt	Eget feriehus	Lånt feriehus	Familie/ venner	Endagsturister - ferie	Endagsturister - forretning
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Turismeprodukter	44	69	69	50	50	62	25	59	39	22	50	-	-	13	23
Overnatning	15	27	29	5	31	13	11	0	0	7	0	-	-	0	0
Restaurant	16	22	19	19	10	28	11	23	22	0	27	-	-	4	16
Lokaltransport	9	12	20	5	4	16	1	15	14	0	6	-	-	6	4
Rejsservice	1	5	0	16	1	1	0	0	0	0	0	-	-	0	0
Kultur og forlystelser	3	3	0	6	3	4	2	3	15	17	17	-	-	3	3
Lystbådehavn	0	0	0	0	0	0	0	19	0	0	0	-	-	0	0
Detailhandel	33	23	16	40	43	25	44	28	24	65	28	-	-	32	60
Føde- og drikkevarer samt tobak	14	7	4	23	17	9	20	22	8	37	7	-	-	13	40
Benzin og andet brændstof	4	3	2	10	16	2	8	1	2	20	0	-	-	3	2
Andet	14	14	9	8	10	14	16	6	14	7	22	-	-	16	18
Andre produkter	23	8	15	10	8	13	31	12	36	14	22	-	-	55	16

Danmark

	I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Turismeprodukter	59	67	100	33	28	45	25	48	30	51	51	18	26	25	45
Overnatning	12	35	45	4	10	11	11	0	0	8	0	0	0	0	0
Restaurant	15	18	22	20	12	18	10	19	19	10	30	10	17	11	23
Lokaltransport	21	5	17	1	0	10	1	11	7	1	6	3	1	5	0
Rejsservice	4	6	15	2	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	7
Kultur og forlystelser	7	3	1	6	5	5	3	2	4	33	15	6	8	9	21
Lystbådehavn	0	0	0	0	0	0	0	15	0	0	0	0	0	0	0
Detailhandel	30	27	0	57	60	40	45	36	32	25	30	64	60	58	39
Føde- og drikkevarer samt tobak	11	6	0	29	32	11	25	24	8	8	8	37	30	19	6
Benzin og andet brændstof	13	10	0	13	12	16	11	2	14	13	0	10	17	26	30
Andet	6	11	0	15	16	12	9	9	11	4	22	17	13	13	3
Andre produkter	11	7	0	10	12	15	31	17	38	24	19	17	14	16	0

Appendiks 11. Officielle TSA-tabeller

TSA-tabel 1. Indgående turismeforbrug (udlændinge)

(2019, mio. kr.)	Endags-turister	Overnattende turister	Turister i alt
A. Turismespecifikke produkter	4.900	41.327	46.227
A.1 Turismeprodukter	1.353	25.270	26.623
Overnatning	0	9.051	9.051
Restaurant	942	8.656	9.598
Transport	259	5.204	5.463
Rejseservice	0	863	863
Kultur og forlystelser	152	1.421	1.573
Lystbådehavne	0	75	75
A.2 Turismeforbundne produkter	3.547	16.056	19.603
Føde- og drikkevarer samt tobak	2.362	6.202	8.564
Benzin og andet brændstof	143	2.506	2.649
Andet	1.043	7.348	8.391
B. Ikke-turismespecifikke produkter	967	13.024	13.990
I alt	5.867	54.350	60.217

TSA-tabel 2. Indenlandsk turismeforbrug (danskere)

(2019, mio. kr.)	Endags-turister	Overnattende turister	Turister i alt
A. Turismespecifikke produkter	30.362	39.876	70.238
A.1 Turismeprodukter	23.309	23.205	46.514
Overnatning	0	9.179	9.179
Restaurant	4.729	7.036	11.765
Transport	13.542	2.803	16.345
Rejseservice	1.105	2.202	3.307
Kultur og forlystelser	3.933	1.913	5.846
Lystbådehavne	0	72	72
A.2 Turismeforbundne produkter	7.053	16.671	23.724
Føde- og drikkevarer samt tobak	1.042	7.657	8.699
Benzin og andet brændstof	5.488	4.473	9.961
Andet	523	4.541	5.064
B. Ikke-turismespecifikke produkter	2.958	5.685	8.643
I alt	33.320	45.561	78.880

TSA-tabel 3. Udgående turismeforbrug

(2019, mio. kr.)	Endags-turister	Overnattende turister	Turister i alt
A. Turismespecifikke produkter	-	-	-
A.1 Turismeprodukter	-	-	-
Overnatning	-	-	-
Restaurant	-	-	-
Transport	-	-	-
Rejseservice	-	-	-
Kultur og forlystelser	-	-	-
A.2 Turismeforbundne produkter	-	-	-
Føde- og drikkevarer samt tobak	-	-	-
Benzin og andet brændstof	-	-	-
Andet	-	-	-
B. Ikke-turismespecifikke produkter	-	-	-
I alt	-	-	67.472

Kilde: Betalingsbalancens rejsepost, www.statistikbanken.dk/bb3. Danmarks Statistik.

TSA-tabel 4. Intern turisme (dansk + udenlandsk turismeforbrug i Danmark)

(2019, mio. kr.)	Indgående turismeforbrug (tabel 1)	Indenlandsk turismeforbrug (tabel 2)	Intern turisme (tabel1+2)
A. Turismespecifikke produkter	46.227	70.238	116.464
A.1 Turismeprodukter	26.623	46.514	73.137
Overnatning	9.051	9.179	18.230
Restaurant	9.598	11.765	21.363
Transport	5.463	16.345	21.808
Rejseservice	863	3.307	4.170
Kultur og forlystelser	1.573	5.846	7.419
Lystbådehavne	75	72	148
A.2 Turismeforbundne produkter	19.603	23.724	43.327
Føde- og drikkevarer samt tobak	8.564	8.699	17.263
Benzin og andet brændstof	2.649	9.961	12.609
Andet	8.391	5.064	13.455
B. Ikke-turismespecifikke produkter	13.990	8.643	22.633
I alt	60.217	78.880	139.097

TSA-tabel 5. Produktion i turismespecifikke brancher

(2019, mio. kr.)	Turisme- specifikke brancher	Turisme- forbundne brancher	Andre brancher	Total indenlandsk produktion (i basispriser)
A. Turismespecifikke produkter	217.604	1.284.826	91.299	1.593.730
A.1 Turismekarakteristiske produkter	216.120	0	69.484	285.603
Overnatning ¹⁾	16.476	0	1.948	18.424
Restaurant	59.734	0	0	59.734
Transport	70.181	0	67.536	137.717
Rejse-service	16.186	0	0	16.186
Kultur og forlystelser	53.150	0	0	53.150
Lystbådehavne	393	0	0	393
A.2 Turismeforbundne produkter	1.484	1.284.826	21.816	1.308.126
Føde- og drikkevarer samt tobak	0	164.062	112	164.174
Benzin og andet brændstof	0	61.416	0	61.416
Andet	1.484	1.059.348	21.704	1.082.537
B. Ikke-turismespecifikke produkter	230.869	19.432	2.298.859	2.549.160
I alt	448.473	1.304.259	2.390.159	4.142.890
- Forbrug i produktion	337.056	705.859	1.062.317	2.105.232
Bruttoværditilvæksten i basispriser	111.417	598.399	1.327.842	2.037.658

Anm: 1) Andre branchers produktion kan tilskrives udlejning af sommerhuse, der produceres af branchen 'Ejendomsmægler, bolig og husleje'. 2) Andre branchers produktion af lokaltransport kan tilskrives biludleje, der produceres af branchen 'Erhvervsservice'.

TSA tabel 6. Udbud og efterspørgsel

(2019 mio. kr.)	Turisme- specifikke brancher	Turisme- forbundne brancher	Andre brancher	Total indenlandsk produktion (i basispriser)	Import	Skatter og subsidier	Total indenlandsk udbud (i markedspriser)	Internt turisme- forbrug (tabel 4)	Turisme-andel af udbuddet
A. Turismespecifikke produkter	217.604	1.284.826	91.299	1.593.730	768.453	553.840	2.916.023	116.464	4,0%
A.1 Turismekaraktistiske produkter	216.120	0	69.484	285.603	41.372	13.551	340.526	73.137	21,5%
Overnatning	16.476	0	1.948	18.424	47	3.387	21.858	18.230	83,4%
Restaurant	59.734	0	0	59.734	0	11.166	70.901	21.363	30,1%
Transport	70.181	0	67.536	137.717	36.264	-6.979	167.002	21.808	13,1%
Rejsservice	16.186	0	0	16.186	0	26	16.211	4.170	25,7%
Kultur og forlystelser	53.150	0	0	53.150	5.060	5.862	64.072	7.419	11,6%
Lystbådehavne	393	0	0	393	0	90	483	148	30,6%
A.2 Turisめforbundne produkter	1.484	1.284.826	21.816	1.308.126	727.082	540.289	2.575.497	43.327	1,7%
Føde- og drikkevarer samt tobak	0	164.062	112	164.174	85.895	43.576	293.645	17.263	5,9%
Benzin og andet brændstof	0	61.416	0	61.416	83.497	29.053	173.965	12.609	7,2%
Andet	1.484	1.059.348	21.704	1.082.537	557.690	467.660	2.107.886	13.455	0,6%
B. Ikke-turismespecifikke produkter	230.869	19.432	2.298.859	2.549.160	426.488	127.816	3.103.464	22.633	0,7%
I alt	448.473	1.304.259	2.390.159	4.142.890	1.194.941	681.656	6.019.487	139.097	2,3%
- Forbrug i produktion	337.056	705.859	1.062.317	2.105.232					
Bruttoværditilvæksten i basispriser	111.417	598.399	1.327.842	2.037.658					

Noter: ¹Andre branchers produktion af overnatning kan tilskrives udlejning af sommerhuse, der produceres af branchen "Udlejning af ejendomme".

²Andre branchers produktion af transport kan tilskrives biludleje, der produceres af branchen "Erhvervs-service" samt anden transport produceret af brancherne "Vognmænd og rørtransport" og "Hjælpevirksomhed til transport".

TSA-tabel 7. Beskæftigelsen i turismespecifikke brancher, 2019

	Beskæftigede (RAS)			Årsværk (NR)				
	Mænd	Kvinder	I alt	Lønmodtagere	Selvstændige	Mænd	Kvinder	I alt Begge køn
Hoteller mm.	9.288	12.579	21.867	21.150	748	9.301	12.597	21.898
Restauranter	49.766	51.570	101.336	116.190	6.520	60.263	62.447	122.710
Transport	37.254	9.977	47.231	53.627	2.740	44.460	11.907	56.367
<i>Heraf:</i>								
Regional og fjerntog	4.425	1.500	5.925	6.051	-	4.519	1.532	6.051
S-tog, bus og taxi	21.290	4.157	25.447	23.097	2.677	21.564	4.210	25.774
Skibsfart	8.664	2.866	11.530	20.161	41	15.180	5.022	20.202
Luftfart	2.875	1.454	4.329	4.318	22	2.882	1.458	4.340
Rejsseservice	2.207	3.363	5.570	6.547	273	2.702	4.118	6.820
Kultur, forlystelser og sport	22.259	24.195	46.454	59.479	4.870	30.834	33.515	64.349
I alt	120.774	101.684	222.458	256.993	15.151	147.749	124.395	272.144

Noter: Kønsfordelingen i årsværksstatistikken er baseret på RAS-statistikken (ultimo november).

Tallene for skibsfart indeholder også godstransport og ikke kun passagertransport.

Kilde: Foreløbige tal fra LINE-modellen.

TSA-tabel 8 (private investeringer)

Udarbejdes ikke i Danmark.

TSA-tabel 9 (offentlige forbrug på turismen)

Udarbejdes ikke i Danmark.

TSA tabel 10A. Ankomster og overnatninger

(2019, 1.000)	Udenlandske turister i Danmark			Danske turister i Danmark			Danske turister i udlandet		
	Overnattende turister	Endags-rejsende	I alt	Overnattende turister	Endags-rejsende	I alt	Overnattende turister	Endags-rejsende	I alt
Ankomster	14.146	17.340	31.486	17.640	56.401	17.640	7.475	n/a	n/a
Overnatninger	58.900	-	58.900	67.968	-	67.968	62.794	-	62.794

Kilder: Indgående og indenlandsk: Danmarks Statistik, Institut for Grænseregionsforskning og DTU (se evt. appendiks 12).

Udgående: Danmarks Statistiks 'Ferie og Forretningsrejser 2018'

TSA tabel 10B.

Ankomster og overnatninger fordelt på transportform

Transportform (2019, 1.000)	Ankomster	Overnatninger
Fly	2.582	5.997
Søveje	2.532	7.932
Færge	1.445	6.447
Krydstogt	988	990
Lystbåd	99	496
Landtransport	3.613	18.853
Bil	2.683	15.819
Bil m. campingvogn/autocamper	444	1.967
Tog	405	858
Bus	70	184
Cykel og motorcykel	11	25
Andet	43	98
I alt	8.771	32.880

Noter: Dækker turister, der overnatter på hotel, feriecenter, campingplads, vandrerhjem, i feriecenter eller lejet feriehus, eller kommer hertil via lystbåd eller krydstogt.

Færgetransport indeholder også en del, der kommer i bil, autocamper mm.

Kilder: VisitDenmarks Turistundersøgelse 2017 og Danmarks Statistik.

TSA tabel 10C.

Kapacitet på overnatningssteder efter type

(Kapacitet 2019)	Hoteller o. l.	Campingpladser	Feriecentre	Vandrerhjem
Overnatningsstatistik¹				
Antal overnatningssteder	570	407	82	117
Kapacitet (værelser/enheder)	50.824	90.072	8.004	4.389
Kapacitet (senge/pladser)	102.742	270.216	41.991	16.757
Kapacitetsudnyttelse (værelser)	62		37	
Kapacitetsudnyttelse (senge)	48	15	27	
Små overnatningssteder²				
Antal overnatningssteder	472	55		
Kapacitet (værelser/enheder)	5063	2.451		
Kapacitet (senge/pladser)	10.471			
Kapacitetsudnyttelse (værelser)				
Kapacitetsudnyttelse (senge)	45	16		

¹Max. kapacitet for hoteller og feriecentre med min. 40 senge og campingpladser med min. 75 enheder. Hver campingenhed har en kapacitet på 3 sovepladser.

²Hoteller o.l. med 10-39 senge og campingpladser med 10-74 campingenheder 2016.

Kilder: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk/HOTEL6 og CAMP3 samt 'Overnatninger på mindre hoteller og campingpladser 2019'.

TSA tabel 10D. Antal arbejdssteder 2019

Branche	Antal
<i>Overnatning</i>	
551010 Hoteller	784
551020 Konferencecentre og kursusjendomme	125
552000 Ferieboliger og andre indlogeringsfaciliteter til kortvarige ophold (inkl. vandrerhjem og feriecentre)	355
Vandrerhjem* (40+ senge eller Danhostel-medlemmer)	117
Feriecentre* (40+ senge)	82
553000 Campingpladser	388
559000 Andre overnatningsfaciliteter	32
683120 Boliganvisning, ferieboligudlejning mv.	240
<i>Restaurant</i>	
561010 Restauranter	5.866
561020 Pizzeriaer, grillbarer, isbarer mv.	3.668
562100 Event catering	1.021
562900 Anden restaurationsvirksomhed	1.383
563000 Cafeér, værtshuse, diskoteker mv.	2.473
<i>Transport</i>	
491000 Passagertransport med regional- eller fjern tog	118
493110 Rutebuskørsel, by- og nærtrafik	193
493120 S-togstrafik, metro og andre nærbaner	8
493200 Taxikørsel	2.808
493920 Turistkørsel og anden landpassagertransport	395
501000 Sø- og kysttransport af passagerer	108
503000 Transport af passagerer ad indre vandveje	12
511010 Ruteflyvning	52
511020 Charter- og taxifyvning	39
522130 Drift af betalingsveje, -broer og -tunneler	8
771100 Udlejning og leasing af biler og lette motorkøretøjer	263
<i>Rejse-service</i>	
791100 Rejsebureauer	226
791200 Rejsearrangører	237
799000 Andre reservationstjenesteydelser og tjenesteydelser i forbindelse hermed	146
<i>Kultur og forlystelser</i>	
910200 Museer	338
910300 Historiske monumenter og bygninger og lignende attraktioner	18
910400 Botaniske og zoologiske haver samt naturreservater	53
931100 Drift af sportsanlæg	847
931900 Andre sportsaktiviteter	653
932100 Forlystelsesparker o.l.	148
932910 Lystbådehavne	87
932990 Andre forlystelser og fritidsaktiviteter	254

Kilde: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk/ERHV1 og [*www.statistikbanken.dk/HOTEL6](http://www.statistikbanken.dk/HOTEL6) og CAMP3.

Appendiks 12. Kilder til overnatninger

Overnatning	Komplet Geografi	Dækning	Kilde	Producent	År	Usikkerhed
Hotel	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatningsstatistikken	Danmark Statistik*	2019	Lille
Feriecenter	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2019	Lille
Camping	Kommuner	Totaltælling min. 75 enheder	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik*	2019	Lille
Vandrerhjem	Kommuner	Totaltælling min. 40 senge og Danhostel-medlemmer	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2019	Lille
Lystbådehavn (betalte)	Kommuner	Totaltælling (frivillig)	Overnatningsstatistikken	Danmarks Statistik	2019	Lille
Lejet feriehus gennem udlejningsbureau	Kommuner	Totaltælling min. 25 disponible huse	Feriehusstatistikken	Danmarks Statistik*	2019	Lille
Krydstogt	Kommuner	Totaltælling	Havneanløbslister, og CCN's passenger survey 2016	VisitDenmark, CCN/WOCO, Cruise Baltic	2019	Lille
Lejet helårsbolig	Kommuner	Airbnb	Ankomststatistik og gennemsnitlige opholdslængder	Airbnb, bedømmelser til kommunefordeling, BBR	2019	Medium
Eget feriehus	Amter	Stikprøve	Undersøgelsen af feriehusudlejningen i Danmark	Danmarks Statistik	2005	Medium
Lånt feriehus	Amter	Stikprøve	Sommerhusundersøgelsen	Danmarks Statistik	2014	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Totaltælling	Indsamling	VisitDenmark	2008	Medium
Udenlandske endagsferierejsende	National	Stikprøve	Undersøgelse	Institut for Grænseregionsforskning	2003	Stor
Danske endagsferierejsende	Kommuner	Stikprøve	Transportvaneundersøgelsen	DTU	2019	Medium
Dansk endagsforretningsrejsende	Kommuner	Stikprøve	Transportvaneundersøgelsen	DTU	2019	Medium
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Kommuner	Stikprøve	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2018	Medium
Danskeres ophold v. familie og venner	Amter	Stikprøve	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Medium

Noter: VisitDenmark opregner for små enheder.

Usikkerhed: Lille: Baseret på løbende statistik. Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen. Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

Appendiks 13. Kilder til døgnforbrug

Overnatningsform	Komplet Geografi	Kilde	Producent	År*	Usikkerhed
Hotel	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Feriecenter	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Camping	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Vandrerhjem	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Lystbådehavn (betalte)	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Lejet feriehus gennem udlejningsbureau	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Lille
Krydstogt	Krydstogts-kommuner	CCN's passager survey og VisitDenmarks beregninger	WOCO/CNN	2016	Medium
Lejet helårsbolig	Kommuner	Turistundersøgelsen	VisitDenmark	2017	Medium
Eget feriehus	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2006	Medium
Lånt feriehus	Amter	Turistundersøgelsen	Danmarks Statistik	2014	Medium
Festival (overnattende)	Kommuner	Indsamling	VisitDenmark	2002	Medium
Udenlandske endagsferierejsende	National	Undersøgelse	Institut for Grænseforskning	2003	Stor
Danske endagsferierejsende	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2004	Stor
Dansk endagsforretningsrejsende	National	Beregnet fra udbudssiden	Danmarks Statistik	2006	Stor
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	National	Ferie- og forretningsrejsende, Forbrugsundersøgelsen	Danmarks Statistik	2018	Medium
Danskeres ophold hos familie og venner	Amter	Ferie- og forretningsrejsende	Danmarks Statistik	2005	Medium

Noter: Opregnet til 2019-priser.

Usikkerhed: Lille: Baseret på løbende statistik. Medium: Baseret på enkeltstående undersøgelse eller løbende undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen. Stor: Estimeret eller enkeltstående undersøgelse foretaget blandt en stikprøve af befolkningen.

Appendiks 14. Turismebrancher og -produktafgrænsninger

14.1.1. Turismeerhverv (turismespecifikke brancher i dansk TSA)

NACE (rev. 2)	DB07	Turismeerhverv
Overnatningssteder		
55.10	55.10.10	Hoteller
55.10	55.10.20	Konferencecentre og kursusjendomme
55.20	55.20.00	Ferieboliger og andre indlogeringsfaciliteter til kortvarige ophold
55.30	55.30.00	Campingpladser
55.90	55.90.00	Andre overnatningsfaciliteter
68.31	68.31.20	Boliganvisning, ferieboligudlejning mv.
Restauranter m.v.		
56.10	56.10.10	Restauranter
56.10	56.10.20	Pizzeriaer, grillbarer, isbarer mv.
56.21	56.21.00	Event catering
56.29	56.29.00	Anden restaurationsvirksomhed
56.30	56.30.00	Caféer, værtshuse, diskoteker mv.
Transportvirksomheder		
49.10	49.10.00	Passagertransport med regional- eller fjerntog
49.31	49.31.10	Rutebuskørsel, by - og nærtrafik
49.31	49.31.20	S-togstrafik, metro og andre nærbaner
49.32	49.32.00	Taxikørsel
49.39	49.39.20	Turistkørsel og anden landpassagertransport
50.10	50.10.00	Sø - og kysttransport af passagerer
50.30	50.30.00	Transport af passagerer ad indre vandveje
51.10	51.10.10	Ruteflyvning
51.10	51.10.20	Charter- og taxifyvning
52.21	52.21.30	Drift af betalingsveje, - broer og tunneller*
77.11	77.11.00	Udlejning og leasing af biler og lette motorkøretøjer**
Rejse-service		
79.11	79.11.00	Rejsebureauer
79.12	79.12.00	Rejsearrangører
79.90	79.90.00	Andre reservationstjenesteydelser og tjenesteydelser i forbindelse hermed
Kultur, forlystelser og sport		
90.01	90.01.10	Teater- og koncertvirksomhed
91.01	91.01.10	Biblioteker
91.02	91.02.00	Museer
91.03	91.03.00	Historiske monumenter og bygninger og lignende attraktioner
91.04	91.04.00	Botaniske og zoologiske haver samt naturreservater
93.11	93.11.00	Drift af sportsanlæg
93.19	93.19.00	Andre sportsaktiviteter
93.21	93.21.00	Forlystelsesparker o.l.
93.29	93.29.10	Lystbådehavne ***
93.29	93.29.90	Andre forlystelser og fritidsaktiviteter

14.1.2. Detailhandel og turismerelevante erhverv (aggregerede branchegrupper) (turismeforbundne brancher i dansk TSA)

NACE (rev. 2)	DB07	Turismeerhverv
10.11-10.92		Fremstilling af fødevarer
11.01-11.07		Fremstilling af drikkevarer
12.00	12.00.00	Fremstilling af tobaksprodukter
19.20	19.20.00	Fremstilling af raffinerede mineralolieprodukter
13.10-33.20		Fremstillingsindustrien af diverse varer
46.11-46.90		Engroshandel
47.11-47.99		Detailhandel
82.30	82.30.00	Organisering af kongresser, messer og udstillinger****

Anm: NACE: Nomenclature of activity of European Communities. DB07: Dansk Branchekode 2007

*Under "hjælpevirksomhed i forbindelse med transport".

**Under "udlejning og leasing".

***Lystbådehavne var tidligere placeret i "Rejseservice".

****Denne branche indgår kun i satellitregnskabet for mødeindustrien.

Reference: Danmarks Statistik, Dansk Branchekode 2007 - Kompendium.

14.2.1. Turismeprøduktør (turismekarakteristiske prøduktør i dansk TSA)

Kode i NRNR	Turismeprøduktør
Overnatning:	
T551010	Hoteller
T551020	Konferencecentre, kursusejendom
T552000	Ferieboliger og lign.
T553000	Campingpladser
T559000	Andre overnatningsfaciliteter
T683120	Boliganvisning, ferieboligudlejning mv.
Restaurant:	
T561000	Restauranter, pizzeriaer mv.
T562100	Event catering
T562900	Kantiner, anden restaurantvirksomheder
T563000	Caféer, værtshuse, diskoteker
Transport:	
T491000	Jernbaner, passagertransport
T493110	Rutebuskørsel, by og nærtrafik
T493120	Bus, S-togtrafik, metro, nærbaner
T493920	Turistkørsel, landpassage transport
T501000	Sø - og kysttransport af passagerer
T503040	Transport ad indre vandveje
T511010	Ruteflyvning
T511020	Charter- og taxifyvning
T522130	Betalingsvej, - bro og - tunneller
T771100	Personbiludlejning
Rejse-service:	
T791100	Rejsebureauer
T791200	Rejsearrangører
T799000	Turistbureauer, mv.
Kultur, forlystelser og sport:	
T900110	Teater- og koncertvirksomhed
T910110	Biblioteker
Q910200	Museer, offentlige ikke-markeds-mæssige
S910200	Museer, offentlige salgsindtægter
T910200	Museer, markeds-mæssige
T910400	Botaniske og zoologiske haver
T931100	Idrætsanlæg, markeds-mæssige
T931900	Andre sportsaktiviteter
K930020	Drift af egne forlystelser mv.
Q932100	Forlystelsesparker, offentlige ikke-markeds-mæssige
S932100	Forlystelsesparker, offentlige salgsindtægter
T932100	Forlystelsesparker o.l.
T932910	Lystbådehavne

14.2.2. Turismeprodukter (turismeforbundne produkter i dansk TSA)

Detailhandel mm. (aggregerede produkter)

100010-100050	Fødevarerindustrien
110000-120000	Drikkevare- og tobaksindustrien
190000	Benzin og andre brændselsprodukter
130000-330000	Fremstillingsindustrien
T460000-T470000	Detail- og engroshandelsavance
T823000-VAK82meet	Kongres- og messeudstilling*

Bemærkninger:

*Dette produkt indgår kun i satellitregnskabet for mødeindustrien

Det skal i øvrigt bemærkes, at ikke alle turismeprodukter bliver produceret i turismebrancherne. Når turismeprodukterne i LINE-modellen bliver aggregeret, bliver f.eks. *produktet* "Udlejning af sommerhuse" produceret af *branchen* "Ejendomsmægler, bolig og husleje", der pga. størrelsen af den ikke-turismerelaterede del af branchen er placeret i "Andre brancher" i tabellerne i rapporten. Tilsvarende indgår *produktet* "biludleje" (lokal transport) nu i *branchen* "Erhvervsservice", der ligeledes er placeret i "Andre brancher".

Appendiks 15. Udenlandsk turismeforbrug ift. største poster på betalingsbalancen

Tabellen viser turismens eksportindtægter sammenlignet med en række andre indtægtskilder på betalingsbalancens løbende poster.

Udenlandsk turismeforbrugs størrelse i forhold til samlede eksportindtægter 2019		
Vare- eller tjenestegruppe (betalingsbalancens løbende poster)	Indtægt på betalingsbalance mio. kr.	Andel af varer og tjenester i alt pct.
Varer og tjenester	1.361.803	100,0
Varer	804.733	59,1
Tjenester	557.070	40,9
Turisme	60.217	4,4
<u>5 største varegrupper</u>		
Næringsmidler, drikkevarer og tobak	101.135	7,4
Elektriske maskiner, apparater og udstyr	53.411	3,9
Dele/tilbehør til ikke-elektriske maskiner og mek. instrumenter	39.499	2,9
Beklædning	31.160	2,3
Gasolier og brændselsolier	12.003	0,9
<u>5 største tjenestegrupper</u>		
Transport – heraf 240 mia. søtransport	296.819	21,8
Bygge- og anlægstjenester	39.931	2,9
Telekommunikations-, computer- og informationstjenester	38.748	2,8
Royalties og licenser	25.544	1,9
Finansielle tjenester	5.676	0,4

Kilde: Danmarks Statistiks betalingsbalancestatistik og VisitDenmarks egne beregninger.

Som det fremgår, var de største poster på betalingsbalancen i 2019 "transport inkl. søtransport", "næringsmidler, drikkevarer og tobak" samt "bygge- og anlægstjenester". Bortset fra disse tre poster er turismen med 60,2 mia. kr. blandt de mest betydningsfulde.

Man skal dog være opmærksom på, at sammenligning af turismens eksportindtægter med betalingsbalancens eksport af specifikke varer og tjenester er lidt som at sammenligne æbler og pærer, da turisme ikke er et præcist afgrænset produkt.

Man skal også være opmærksom på, at den placering turismen får på ovenstående eksportliste afhænger af, hvordan man grupperer betalingsbalancens løbende poster. Opdeler man vare- og tjenestegrupperne i mere detaljerede undergrupper, bliver turismen relativ stor, mens turismen får en placering længere nede af listen, hvis de øvrige varer og tjenester slås sammen i større grupper.

Appendiks 16. Turismens direkte værditilvækst ift. branchers værditilvækst

Tabellen sammenligner den direkte turismeskabte værditilvækst med værditilvæksten i en række erhverv. Sammenligningen er vist for at give et fingerpeg om turismens relative størrelse. Man skal dog være opmærksom på, at sammenligning af den turismeskabte værditilvækst med forskellige branchers værditilvækst er lidt som at sammenligne æbler og pærer, idet turisme ikke er et selvstændigt erhverv. Derudover er turismens placering på listen afhængig af, hvor detaljeret brancherne grupperes.

Turismens værditilvækst sammenlignet med andre branchegrupper (nationalregnskabets 36-gruppering)

	Værditilvækst mio. kr.	Andel pct.
I alt	2.037.658	100,0
Turisme	48.327	2,4
Handel	267.961	13,2
Boliger	153.807	7,5
Undervisning	122.171	6,0
Bygge og anlæg	121.834	6,0
Finansiering og forsikring	109.125	5,4
Sociale institutioner	108.276	5,3
Transport	98.307	4,8
Offentlig administration, forsvar og politi	98.205	4,8
Sundhedsvæsen	94.409	4,6
Rådgivning mv.	91.245	4,5
Medicinalindustri	85.119	4,2
Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service	67.400	3,3
Ejendomshandel og udlejning af erhvervsejendomme	58.487	2,9
Maskinindustri	54.652	2,7
It- og informationstjenester	45.710	2,2
Hoteller og restauranter	34.164	1,7
Kultur og fritid	33.204	1,6
Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	32.935	1,6
Landbrug, skovbrug og fiskeri	31.011	1,5
Andre serviceydelser	30.983	1,5
Forlag, tv og radio	30.121	1,5
Forskning og udvikling	27.489	1,3
Møbel- og anden industri mv.	27.354	1,3
Energiforsyning	23.697	1,2
Metalindustri	22.730	1,1
Råstofindvinding	21.695	1,1
Telekommunikation	20.038	1,0
Plast-, glas- og betonindustri	19.905	1,0
Elektronikindustri	19.207	0,9
Kemisk industri	18.815	0,9
Reklame og øvrige erhvervsservice	17.735	0,9
Vandforsyning og renovation	17.174	0,8

Kilde: Danmarks Statistiks nationalregnskab (36-gruppering) og VisitDenmarks egne beregninger.

Referencer

Danmarks Statistik (2019): Ferie og forretningsrejser 2018. Statistisk Efterretning 2019:2.

Danmarks Statistik (2020): Overnatninger på mindre hoteller og campingpladser 2019. Statistisk Efterretning 2020:1.

Danmarks Statistik (2015): Sommerhusundersøgelsen 2014. Statistisk Efterretning 2015:1.

Epinion (2019): Feriehusanalyse 2018 – undersøgelse & analyse af danske feriehusere

Eurostat, OECD, UNWTO og UN (2008): Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework.

Fonnesbech-Sandberg, Martin og Rich, Robin (2019): Turismens økonomiske betydning i Danmark 2017. VisitDenmark.

Jensen, Camilla og Zhang, Jie (2016): En introduktion til multiplikatorer indenfor området turisme og dansk praksis på området. Notat fra Center for Regional- og Turismeforskning. Bornholm.

Madsen, Bjarne og Zhang, Jie (2010): Towards a new framework for accounting and modelling the regional and local impacts of Tourism. Economic Systems Research, 22(4), 313-340.

Rich, Robin (2018): Mødeturismens økonomiske betydning I Danmark 2017. VisitDenmark.

UN og UNWTO (2008): International Recommendations for Tourism Statistics 2008.

VisitDenmark (2019): Airbnb i Danmark 2019.

Wonderful Copenhagen Cruise Network (2017): Copenhagen Cruise Network Passenger Survey 2016.

Zhang, Jie (2005, 2019): Documentation on Regional Tourism Satellite Accounts in Denmark. AKF, CRT.

Zhang, Jie, Madsen, Bjarne og Jensen-Butler, C. (2007): The Regional impact of Tourism – the Case of Denmark, Regional Studies, 41 (6), 839-853.

Zhang, Jie og Hedetoft, Anders. (2011): Tourism Satellite Accounts and Tourist Consumption Patterns in Denmark, Økonomi og Politik, 84 (4), 25-39.

Zhang, Jie og Lindahl, Jonathan (2021): Ændringer i SAM-K/LINE og RTSA. CRT.